

Natuur-branden in de Peel

Inhoudsopgave

Natuur-branden in de Peel.....	1
Veen-, heide- of bosbranden in 1857.....	2
Veen-, heide- of bosbranden in 1876.....	2
Veen-, heide- of bosbranden in 1887.....	2
Veen-, heide- of bosbranden in 1888.....	3
Veen-, heide- of bosbranden in 1891.....	3
Veen-, heide- of bosbranden in 1892.....	3
Veen-, heide- of bosbranden in 1893.....	3
Veen-, heide- of bosbranden in 1894.....	4
Veen-, heide- of bosbranden in 1895.....	4
Veen-, heide- of bosbranden in 1896.....	4
Veen-, heide- of bosbranden in 1898.....	4
Veen-, heide- of bosbranden in 1899.....	5
Veen-, heide- of bosbranden in 1902.....	5
Veen-, heide- of bosbranden in 1904.....	5
Veen-, heide- of bosbranden in 1911.....	6
Veen-, heide- of bosbranden in 1912.....	6
Veen-, heide- of bosbranden in 1914.....	6
Veen-, heide- of bosbranden in 1915.....	7
Veen-, heide- of bosbranden in 1919.....	7
Veen-, heide- of bosbranden in 1921.....	7
23 augustus 1921 DE PEELBRAND.....	11
Hoe de ramp ontstond.....	11
Slachtoffers.....	11
Het blusschingswerk.....	11
De aanblik.....	12
De oogenblikkelijke toestand.....	12
De schade.....	12
Op drukte op Zondag.....	12
Veen-, heide- of bosbranden in 1922.....	13
Veen-, heide- of bosbranden in 1924.....	13
Veen-, heide- of bosbranden in 1925.....	13
Veen-, heide- of bosbranden in 1928.....	13
Veen-, heide- of bosbranden in 1929.....	14
Veen-, heide- of bosbranden in 1930.....	15
Veen-, heide- of bosbranden in 1932.....	15
Als het brandt in de Peel.....	15
In het gebied van den brand.....	16
Jaarlijks terugkeerende ramp.....	16
Veen-, heide- of bosbranden in 1933.....	18
13 maart 1933 DE PEEL BRAND WEER.....	18
Veen-, heide- of bosbranden in 1934.....	20
17 maart 1934 Peel in vlammen.....	21
21 augustus 1934 Vlammen laaien in de Peel	23
Het lokkende vuur.....	23
Lange vuurtrein.....	24
Altijd weer vlammen.....	24
Zoeken.....	24
Veel schade.....	25
Veen-, heide- of bosbranden in 1935.....	26
Veen-, heide- of bosbranden in 1938.....	26
25 mei 1938 Voor den Venloschen Kantonrechter	26
Veen-, heide- of bosbranden in 1939.....	28
31 mei 1939 Zware hei- en veenbrand in Oost Brabant	28
Veen-, heide- of bosbranden in 1940.....	29
27 april 1940 BRAND IN DE PEEL.....	29
5 oktober 1940 HEIDEBRAND IN DE PEEL.	29
Veen-, heide- of bosbranden in 1941.....	30
Veen-, heide- of bosbranden in 1942.....	30
Veen-, heide- of bosbranden in 1947.....	30
Veen-, heide- of bosbranden in 1949.....	30
Veen-, heide- of bosbranden in 1952.....	31

Veen-, heide- of bosbranden in 1954.....	31
Veen-, heide- of bosbranden in 1959.....	31
Veen-, heide- of bosbranden in 1960.....	33
Veen-, heide- of bosbranden in 1970.....	33

5 **Veen-, heide- of bosbranden in 1857**

22 augustus 1857 - Volgens berigten uit Meijel ontstond aldaar den 15 dezer brand in de veenen van den heer van de Griendt te 's Bosch; ofschoon een aantal gemeentenaren ter hulp snelden, waren hunne pogingen vergeefs, de vlammen waren te hevig en de rook zoo zwaar dat men niet zag wat men deed; daarbij was er gebrek aan water. Het graven van slooten was op de meeste plaatsen nutteloos, wijl de brandende turven door den hevigen wind op verren afstand geslingerd werden en overal nieuwen brand aanrigtten. Wat het blusschen mede allermoeijelijkst en schier onmogelijk maakte, was dat de turfgronden tot 6, 7, ja 8 voet diep door het vuur aangetast waren. Daar de brand steeds in uitgestrektheid toenam, was men niet weinig beducht dat hij tot de bosschen of tot het naburig dorp Meyel zou overslaan.

15 De waarde van hetgeen verloren is gegaan is zeer aanzienlijk.
* 200 man waren steeds met het graven van de sloot bezig, daar men bij het veranderen van den wind voor nog grootere schade bevreesd was.
Denzelfden dag riep ook de noodklok van het naburige Asten de gemeentenaren te hulp;
20 ook daar stond een veenberg, die zich tot Deurne en Bakel uitstrekt in brand. Daar ter plaatse, alsmede in de Peel van Helden zijn duizende karren turf verbrand.
* Insgelijks verbrande er dien dag eene groote partij turf, in de Peel van Helden. Al deze onheilen moeten aan de aanhoudende hitte en droogte worden toegeschreven.

25 23 augustus 1857
(8336) Het bericht uit *Maastricht*, dd. 19 Aug. 11., voorkomende in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van gisteren, No. 229, dat, volgens uit Meijel ontvangen kennisgeving van 15 Augustus, in de Veenen van den Ondergeteekende een belangrijke brand zou zijn ontstaan, is **onnaauwkeurig**. Die brand heeft wel gewoed *in de nabijheid van het Helena-Veen* en tot blussching is men bezig geweest, doch schade heeft hij op zijn terrein niet gehad. Ware dit het geval geweest, dan zou hij er melding van hebben gemaakt bij de assurantie, waarbij hij zijn turf heeft verzekerd. 's Hertogenbosch, 21 Augustus 1857.
J. VAN DE GRIENDT.

35 **Veen-, heide- of bosbranden in 1876**

26 augustus 1876 - Men meldt ons uit Meijel dd. 22 Aug.
Jl. Zaterdag heeft een felle brand gewoed in de Peel van Nederweert, gelegen naast de Sommerse, waarbij veel turf en verscheidene hectaren peelgrond verbrand zijn. De oorzaak is hoofdzakelijk toe te schrijven aan onvoorzichtigheid bij de heerschende droogte; ook heeft dezelve veel schade aangericht in de Peel van Meijel, Asten en Deurne, alwaar het mede, vooral in den laatsten tijd, hevig gebrand heeft.

45 **Veen-, heide- of bosbranden in 1887**

5 maart 1887 - In den laatsten tijd hadden vele branden plaats in de uitgestrekte peelen der turf- en ontginningsveenderijen der aan elkaar grenzende Maatschappijen Helenaveen en Griedtsveen onder Horst, Deurne en Meijel. De meeste dezer branden ontstonden op gronden der Maatschappij Griendtsveen, en sloegen over op de drooge turfhoopen der Maatschappij Helenaveen. Politie en justitie hebben een onderzoek naar die herhaalde branden ingesteld met dat gevolg dat de Opzichter S. der Maatschappij Griendtsveen, als verdacht van die branden opzettelijk veroorzaakt te hebben, is aangehouden, en naar het huis van bewaring te Roermond overgebracht.

1 mei 1857 Tegen den heer S., beschuldigd van brandstichting op het terrein der staatsspoorwegen en maatschappij Helenaveen, in welke zaak een 40-tal getuigen, onder welke der heeren burgemeesters van Deurne, Asten, Venraai en Horst, werd Woensdag voor de rechtbank te Roermond een gevangenisstraf van drie maanden geëischt. De verdediger concludeerde tot vrijspraak of verwijzing der zaak naar den kantonrechter. Uitspraak 5 Mei e. k.

60 6 september 1886 Onder Helenaveen is een meisje door het hemelvuur gedood.

26 september 1887 [...] - 24 September. -

65 Voor den Hoogen Raad is behandeld het cassatie-beroep van den opzichter der
Maatschappij Griendtsveen te Horst, [...] dat nabij het spoorweg-wachthuis 19b op het stort van de spoorweglijn Helenaveen-
Venlo stond, en in de nabijheid van een met turfstrooisel gevulden spoorwegwagen, van
eene partij droge turf staande op den peel der maatschappij Helenaveen en ook in de
70 nabijheid van vier bewoonde keeten, waardoor niet alleen gevaar te duchten was voor
de algemeene veiligheid van personen en goederen, maar waardoor ook eene aanzienlijke
hoeveelheid, 260 meter, schaarhout ten nadeele van den Staat en een woonkeet met een
gedeelte van haar inboedel is verbrand. [...]

8 oktober 1887 - Advocaat-generaal mr. Gregory heeft in de zitting van den Hoogen
75 Raad conclusie genomen in de zaak van W. J. S., die door het gerechtshof te 's-
Hertogenbosch tot 15 [dagen] hechtenis is veroordeeld ter zake van brandstichting
waarvoor gevaar voor gemeen goed te duchten was. (Het in brand steken van dor gras in
het Helenaveen.)
De conclusie strekte tot verwerping van het beroep. Het Hof zal den 31 October
80 uitspraak doen.

Veen-, heide- of bosbranden in 1888

8 januari 1888 - Toen Donderdag avond de goederentrein van Bokstel-Venloo gepasseerd
was, bemerkte men dat een waggon met turfstrooisel in volle vlam stond en vernield
85 werd. Daar de trein den wind van voren had, vermoedt men dat eene vonk uit de machine
op het turfstrooisel is gevallen en den brand veroorzaakt heeft.

5 april 1888 **MEYEL**. Bij Helenaveen sloeg Vrijdag de bliksem in de
turfstrooiselfabriek en verbrijzelde eenige glasruiten, daarop sloeg het hemelvuur op
90 een hoop turf, die geheel uit elkander geworpen werd.

12 juni 1888 **§ NEDERWEERT**, 11 Juni. Op het einde van verleden week heeft op de
Heinebaan hier een hevige peelbrand plaats gehad, die eenige dagen aanhield, en van
verschillende eigenaars turf vernield werd, zoodat er nog al aanzienlijke schade
95 wordt aangericht. Deze brand wordt toegeschreven aan wegwerpen van brandende
lucifers, of aan het leggen van vinkturf, zooals men het noemt, ten dienste der
rookers.

Veen-, heide- of bosbranden in 1891

100 24 november 1891 **HELENAVEEN**, 19 Nov. In den afgeloopen nacht, circa drie uur,
ontstond alhier in de turfstrooiselfabriek der heeren Steegh & Essen brand,
tengevolge waarvan dat gebouw, voor het grootste gedeelte van hout vervaardigd,
gedeeltelijk werd vernield, terwijl de drijfriemen werden verschroeid en de
machineriën zijn beschadigd geworden. Door het geblaf van den hond werd de brand
105 spoedig ontdekt en door het werkvolk geblusht.
De schade hierdoor teweeggebracht, wordt begroot op f3000. De fabriek en het roerend
goed is verzekerd bij de Naamlooze Maatschappij gevestigd te Brussel voor f30,000. De
oorzaak hiervan is onbekend.

Veen-, heide- of bosbranden in 1892

110 Tegen de 21-jarigen landbouwer J. H., te Liessel, is proces-verbaal opgemaakt, wegens
het in brand steken van heide, waardoor een felle heidebrand ontstaan is in de
veenderij onder Deurne en Liessel.

115 26 augustus 1892 Te Helenaveen is een oppervlakte van 6000 vierkante meter turf
geheel door brand vernield. Oorzaak onbekend.

Veen-, heide- of bosbranden in 1893

120 16 maart 1893 **MAASBREE**, 14 Maart. Gisterenavond zag men in de richting van
Helenaveen een grooten vuurgloed. Heden morgen vernamen wij, dat aldaar, ten nadeele
der maatschappij Helenaveen, eene groote uitgestrektheid jonge dennenbosschen was
afgebrand.

125 18 maart 1893 - Ten nadeele van de Maatschappij "Helenaveen" is Maandagavond eene
grootte uitgestrektheid jonge dennenbosch afgebrand gelegen te Helenaveen.

18 maart 1893 **MEYEL**. In de Peel onder de gemeente Deurne brak jl. Maandag-namiddag
brand uit, in een gedeelte heide aan die gemeente toebehoorende; in weinig tijds was

130 eene oppervlakte van p. m. 8 hectaren, waarop eenige bosschen toebehoorende aan de
maatschappij van ontginning en verveening Helenaveen vernield, waar door aan die
maatschappij een schade is teweeggebracht van p. m. f1000.
De oorzaak hiervan ligt nog in 't duister.

135 8 juli 1893 In de Peel tusschen Deurne en Venraai heerscht reeds sedert eenige dagen
een kolossale heidebrand; honderden hectaren heide zijn reeds verbrand en nog steeds
woekert het vuur voort. Met groote krachtsinspanning heeft men den brand gekeerd van
den duizenden hoopen turf, toebehoorende aan de maatschappij Griendtsveen, waardoor
veel schade voorkomen werd.

140 **Veen-, heide- of bosbranden in 1894**

27 augustus 1894 zie BRIEVEN UIT PEELLAND

Veen-, heide- of bosbranden in 1895

145 2 juli 1895 **Helenaveen**, 1 Juli. Gisteren middag is door eene tot dusverre onbekende
oorzaak brand ontstaan in een turfhoop, ter grootte van circa zestig kubieke meter,
toebehoorende aan de maatschappij "Griendtsveen." Aangewakkerd door den hevigen wind,
verspreidde het vuur zich zoo snel, dat aan blusschen niet te denken viel en de hoop
geheel in de asch werd gelegd.
De schade wordt geraamd op pl. m. 60 gulden door assurantie gedekt.

150 13 september 1895 Te Helenaveen (N. -Br.), is de bliksem geslagen in een turfhoop,
waardoor brand ontstond en ongeveer 100 kubiekmeter turf vernield werden.
Het verbrande behoorde aan de Maatschappij "Helenaveen."

155 14 september 1895 **Helenaveen**, 11 Sept. In de afgeloopen nacht is alhier nabij de
stationshalte een hoop turf van p. m. 90 kubieke meter, eigendom der Maatschappij
Helenaveen, door vuur vernield. De oorzaak wordt toegeschreven aan het inslaan van
den bliksem, daar in dien nacht zich een hevige onweder boven deze streek heeft
ontlast.

160 17 september 1895 Eene turffabriek, toebehoorende aan de "Maatschappij
Griendtsveen", te Helenaveen, is Zondagnacht door brand verwoest. Ook al de
machinerieën zijn vernield.
De oorzaak is onbekend. Alles was verzekerd.

165 21 september 1895 - Zondagnacht brak te Helenaveen brand uit in de
turfstroomfabriek, genaamd de "Transporteur" toebehoorende aan de maatschappij G?,
tengevolge waarvan die fabriek geheel is uitgebrand en de machinerieën dermate door
het vuur hebben geleden, dat ze voor het gebruik zeer waarschijnlijk zullen zijn
170 verloren. Eene partij turf en hout om de fabriek gelegen, werd eveneens een prooi der
vlammen.
De schade is vooralsnog niet te ramen doch is door de assurantie gedekt.
Oorzaak onbekend.

175 15 oktober 1895 **Helenaveen**, 12 Oct. Gisteren avond tusschen 11 en 12 ure is alhier
in een in de vaart liggend aakschip toebehoorende aan W. S. Bloem, steenfabrikant te
Weurd bij Nijmegen (schipper J. Pardoel), beladen met circa 4000 ton turf van de
Maatschappij Helenaveen, door eene tot dusverre onbekende oorzaak brand ontstaan. Het
gevolg was, dat schip en lading een prooi der vlammen werden, terwijl slechts een
180 weinig van den inboedel van den schipper werd gered.
De schade is vooralsnog niet te ramen, doch deze is door assurantie gedekt, met
uitzondering van den inboedel.

Veen-, heide- of bosbranden in 1896

185 9 juni 1896 Ten nadeele van de Maatschappij "Griendtsveen" zijn nabij Horst
(Limburg) ongeveer 100 K. M. turf - tengevolge van het inslaan van den bliksem - door
brand verwoest geworden.

Veen-, heide- of bosbranden in 1898

190 3 juli 1898 **HELENAVEEN**, 28 Jun. Het onweder, dat gisternamiddag omstreeks vijf uur
boven ons woedde had een treurig verloop.
De landbouwer Giessen uit het naburige Sevenum die met paard en kar in de Peel was om
turf te laden werd door den bliksem getroffen en gedood.

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: Peel-branden

195 Ongeveer elf uur in den avond vond men zijn lijk dat behalve een zwarte vlek aan het
voorhoofd geen bijzonderheden vertoonde. 's mans strooiedoed was bodemloos en een
zijner klompen aan splinters geslagen.
Het paard, blijkbaar aan den kop geraakt, gaf hedenmorgen den geest.
Voorts sloeg de bliksem op de telephoonlijnen en vond zijn weg naar de toestellen van
de Maatschappij "Helenaveen", waarvan een ernstig beschadigd is. De aanwezige heeren
200 kwamen gelukkig met den schrik vrij.

17 augustus 1898 **HALTE HELENAVEEN**. Maandag-namiddag omstreeks 2 uur, is in de heide
toebehoorende aan de Maatschappij Helenaveen brand ontstaan, waardoor circa 3
hectaren heide en 2 hectaren dennenbosch werden vernield. De aangerichte schade
205 beloopt p. m. f850, die de Maatschappij zelf moet dragen wijl niets tegen brandschade
verzekerd was. Door samenwerking van een groot aantal personen werd men het vuur
weldra meester en voorkwam men grooter onheil.

22 augustus 1898 Te Helenaveen (N.-B.) zijn 3 H.A. heide en 2. H.A. dennenbosch,
210 eigendom der maatschappij "Helenaveen", geheel door brand vernield.

23 augustus 1898 [...] Bij het hevige onweer dat zich Zaterdag-avond boven Helenaveen
ontlastte viel het hemelvuur op een hoop turf van p. m. 50 kubiek meter, welke geheel
door 't vuur werd verteerd. Deze turf behoorde toe aan de firma Termindt-Arentsveen,
215 wonende te Millingen bij Nijmegen.

27 augustus 1898 - Tijdens het onweder, dat Zaterdag avond boven de Peel woedde,
sloeg de bliksem te Helenaveen in eene partij turf, toebehoorende aan den heer
Terwindt. Circa 50 kubieke meter turf werd door het vuur vernield.
220

Veen-, heide- of bosbranden in 1899

10 mei 1899 - Te Helenaveen zijn 80 hectaren turf verbrand, toebehoorende aan de
maatschappij *Grientsveen*. Het verbrande was verzekerd.

225 13 mei 1899 - Te Helenaveen is een kolossale brand uitgebroken in de heide, eigendom
van de Maatschappij "Helenaveen", tengevolge waarvan ongeveer 80 hectaren grauwe turf
is verbrand.
De schade, hierdoor teweeg gebracht, is door de assurantie gedekt. De oorzaak van het
ontstaan van den brand is onbekend.
230

2 juli 1899 Te Sevenum is in de Peel, door onbekende oorzaak, ongeveer 180 kubieke
meter turf van de maatschappij Helenaveen en Griensveen, afgebrand alsmede een groote
hoeveelheid turf, aan verschillende eigenaren toebehoorende.

Veen-, heide- of bosbranden in 1902

22 februari 1902 **HELENAVEEN**. Zondag nacht is alhier in de Vezelfabriek van N. Cupers
door onbekende oorzaak brand ontstaan, tengevolge waarvan eene hoeveelheid turf en
gereedschap alsmede het dak dier fabriek is vernield, terwijl door het overslaan van
het vuur naar eene aangrenzende werkplaats 4 machines door het vuur werden
240 beschadigd.
Een en ander is tegen brandschade verzekerd.

23 september 1902 **HELENAVEEN-HORST**, 19 Sept In den afgelopen nacht omstreeks 3 uur
is door onbekende oorzaak brand ontstaan in de turfstrooiselfabriek van de firma
245 Terwindt, liggende op een schip en geheel van hout gebouwd, met het gevolg dat die
fabriek met de zich daarin bevindende machineriën, en turfstrooisel, geheel is
vernield.
Een en ander is tegen brandschade verzekerd.

Veen-, heide- of bosbranden in 1904

25 juli 1904 - Ten noorden der halte Helenaveen in de Peel woedt een felle veenbrand
die den geheelen omtrek in een grijzen nevel hult.

17 augustus 1904 Uit Limburg werd gisteren aan de Nd. Br. geschreven:
255 Vandaag (Maandag) brandt het hier van alle kanten. Zeer uitgestrekte boschbrand te
Tienraai (gemeente Meerloo) en Horst; groote brand in de buurt van Venraai Oostrum.
Aanhoudende brand in de Peel. Brand te Dijsteren (gemeente Wanssum); in één woord,
brand en vuur en rook overal.

260 14 september 1904 - Bij den heidebrand in "De Peel" zijn voor ruim f1000 bijen omgekomen.

Veen-, heide- of bosbranden in 1911

19 augustus 1911 **Brand in de Peel.**

265 **Meijel.** Sedert enkele dagen woedt in de Peel tusschen de dorpen Nederweert en Meijel een felle brand, die tengevolge van de groote droogte nog steeds meer en meer veld vindt. Thans staan ook reeds groote heide- en turfvelden, gelegen in de gemeente Meijel, in brand.

270 De oorzaak van dezen brand is natuurlijk onbekend. Echter mag er wel eens terdege op worden gewezen, dat het in dezen ongekend drogen tijd zoo gevaarlijk is, brandende lucifers of eindjes sigaren weg te werpen. Werd daarmee niet zoo achteloos omgegaan, zeker zouden bosch-, heide en veenbranden niet zoo menigvuldig voorkomen.

Veen-, heide- of bosbranden in 1912

275 25 april 1912 **Heidebrand.**

Men meldt uit Asten dd 23 April:

In de veenderij der maatschappij Griendtsveen ontstond heden voormiddag brand. Het vuur, aangewakkerd door den fellen wind, breide zich in de groote heide en strooisel snel uit en tastte weldra de aldaar staande turfmijten aan.

280 Hoewel van wege de maatschappij met een groot getal arbeiders en twee brandspuiten krachtig werd opgetreden, kon niet verhinderd worden, dat een groote partij turfmijten een prooi der vlammen werd en het nagenoeg avond was toen men het vuur meester was.

285 Naar we vernemen, moet de turf toch verzekerd zijn, hetgeen evenwel niet weg neemt, dat de maatschappij een groote groote schade heeft geleden, en de beste handelsturf is verbrand.

13 juli 1912 Gistermorgen ontstond door onbekende oorzaak in de Peel op circa 20 minuten afstand van de halte Zeeland, een heidebrand, die snel om zich greep en reeds
290 een uitgestrekt terrein heide en struikgewas vernielde. Gisteravond was men den brand nog niet meester. Gevaar voor gebouwen bestaat er echter voorloopig niet.

30 juli 1912 **Groote Peelbrand.**

Men schrijft uit Asten:

295 Zondagmiddag ontstond er brand in de Peel nabij de veenexploitatie van de maatschappij Griensveen, welke zich in de ruwe heide snel uitbreidde en oversloeg in de droge turf der maatschappij. Naar globale schatting is er voor eenige duizenden guldens verbrand. Een juist overzicht van den brand kan nog niet gegeven worden, daar
300 deze over een zeer groote uitgestrektheid woedde en tot laat in den avond voortsmeulde om heden vermoedelijk wederom te ontvlammen, daar met dit drooge weer het veen, dat nog vast zit, weg brandt en bijna nergens, uitgezonderd in de vaartjes der maatschappij, water te bekomen is. Ook moet er van de ingezetenen reeds heel wat
305 turf verbrand zijn. Van wege de maatschappij is den geheelen nacht door met de brandspuit gewerkt, voor zoover het water uit de vaartjes te bereiken is en hoopt men, indien de wind in het zuiden blijft, nog heel wat te redden.

2 augustus 1912 **BRAND IN DE PEEL.**

Men meldt.

310 De peel, brandt weer volop! Bij Helenaveen is wederom een groote brand uitgebroken, die bijna niet te stuiten is. Reeds enkele duizenden guldens turf der Mij. Griendtsveen zijn verbrand en men vreest dat de schade nog grooter zal worden. Met vereende krachten werkt men aan het blusschingswerk. Men hoopt op deze manier den brand spoedig meester te worden.

315 10 augustus 1912 Door den brand in de Peel blijkt ongeveer 1½ H.A. hoogveen verbrand te zijn. Van particulieren ging voor ongeveer f10.000 turf verloren, waarvan niets verzekerd was. Het van de Maatschappij Griendtsveen verbrande bedraagt veel meer, doch dit is alles verzekerd.

Veen-, heide- of bosbranden in 1914

320 12 mei 1914 In de Peel tusschen Mil en de halte Zeeland ontstond Zondagavond omstreeks 9 uur door onbekende oorzaak een heidebrand. Een groote uitgestrektheid heide, toebehoorende aan verschillende particulieren, brandde af

325 **Veen-, heide- of bosbranden in 1915**

10 juli 1915 - De peelbranden onder onze gemeente woeden nog voort. Donderdagmiddag sloegen zij ook over op den peel van Griendtsveen. Van de Mij. Helenaveen is veel turf verbrand. Aan blusschen valt bij dit weder niet te denken, daar het te diep in 't veen is ingebrand. De hoofdzaak vormt den brand te beperken, waartoe thans ook
330 militaire krachten zijn aangewend.

Veen-, heide- of bosbranden in 1919

23 mei 1919 - In de Peel onder Asten is een groote partij turf der firma Van Thiel te Helmond verbrand.

335 20 juni 1919 - Sedert Zaterdag woedt in de Peel een groote veenbrand, overal waar men turf graaft. Vele partijen zijn reeds verbrand.

340 21 juni 1919 - De veenbrand in de Peel onder Asten duurt voort. Thans worden ook partijen turf, waaronder van de Maatschappij Griendtsven, aangetast. De burgemeester heeft arbeiders aan het werk gesteld om verdere uitbreiding van het vuur te keeren, hetgeen niet gemakkelijk is.

345 23 augustus 1919 **Peelbrand.** - Vermoedelijk door het wegwerpen van een brandenden lucifer of sigaar ontstond tusschen Asten en Nederweert-weder een hevige peelbrand; een groote hoeveelheid turf is vernield.

Veen-, heide- of bosbranden in 1921

350 12 augustus 1921 **Bosch- en heidebrand.** - Sedert eenige dagen woedt onder de gemeente Someren en omgeving een bosch- en heidebrand. Deze brand is ontstaan achter het lustoord "Molenheide", onder de gemeente Mierlo. Het vuur is van hier voortgewoekerd naar de gemeenten Lierop en Heeze en vandaar naar de gemeente Someren. Groote oppervlakten bosch- en heide zijn vernield. Onder Lierop hebben de bosschen van het Staatsboschbeheer ernstig gevaar gelenopen. Door het krachtige optreden van de boeren
355 wist men het vuur af te weren en in een andere richting te leiden. Op de Vaarshoef, onder de gemeente Lierop, zijn uitgestrekte bosschen totaal afgebrand. Verder zijn ander de gemeente Someren de Einthoutsche bosschen, toebehoorende aan de firma Philips te Eindhoven, in vlammen opgegaan. De kampeerplaats van het Philips-personeel is geheel vernield. De brand woedt momenteel nog voorbij Hoozen, onder de gemeente
360 Someren. Er zijn reeds eenige duizenden hectaren bosschen en heide, toebehoorende aan particulieren, in vlammen opgegaan. Eveneens woedt onder de gemeente Someren, niet ver van voormelden brand, een minder ernstige brand, die reeds Vrijdag j.l. ontstaan is.

365 Nabij de Heelder Peel heeft een hevige brand gewoed, waarbij veel bosch en beide werden verwoest.

20 augustus 1921 - Hevige veenbrand!
Gistermiddag brak brand uit in het veen in de Peel bij Helenaveen. Aangewakkerd door een fellen Oostenwind, breidde het vuur zich met ontzettende snelheid uit over het
370 kurkdroge veen, zoo dat thans een groote oppervlakte in brand staat. Een verstikkende dichte rook verspreidt zich uren ver, zoodat zelfs in Helmond de zon als een bloedroode schijf aan den hemel staat. Reeds zijn een viertal huizen een prooi der vlammen geworden. Er bestaat gevaar voor het geheele dorp Helenaveen. De Helmondsche brandweer verleent hulp.

375 20 augustus 1921 **GROOTE VEENBRAND IN DE PEEL. Het dorp Helenaveen bedreigd.**
De Tel. meldt: Gister middag brak een brand uit in het, veen in de Peel bij Helenaveen. Aangewakkerd door een feilen Oostenwind, breidde het vuur zich met enorme snelheid over het kurkdroge veen uit, zoodat thans een groote oppervlakte in brand staat. Een verstikkende, dichte rook verspreidt zich uren ver, zoodat zelfs in
380 Helmond de zon als een bloedroode schijf aan den hemel staat. Reeds zijn een viertal huize een prooi der vlammen geworden. Er bestaatg evaar voor 't geheele dorp Helenaveen. Op verzoek vertrok een autospuit van de Helmondsche brandweer naar het terrein van de ramp.

385 21 augustus 1921 **Zware veenbrand.**
De veenbrand in de omgeving van Helenaveen woedde gisteren voort in de richting van Liessel bij Deurne en ook in de richting Neerkant.

390 Verschillende hectaren turf zijn verbrand. Het dorpje Liessel was gisterochtend geheel in rook gehuld. De brandweer kon in Liessel weinig uitrichten, omdat er geen water was.

Uit Heeze meldde men ons gisteravond, dat de geheele Peel in brand stond. Er waren reeds twaalf boerderijen in de asch gelegd.

395 Nader meldt men ons: Het gevaar voor het dorp Liessel is geweken, doordat de brandweer uit Eindhoven de dijken van het kanaal heeft doorgestoken. Door onder water zetting kon de Liesselsche Peel gered worden. Intusschen zijn de veenderijen der gemeenten Liessel en Heurne verloren gegaan, benevens vele stapels turf.

400 Bij Helenaveen zijn groote uitgestrektheden veen, heide en bosch een prooi der vlammen geworden. Eenige huizen en boerderijen zijn verbrand. Vele menschen zijn met have en goed gevlucht. Degenen, die bij het kanaal woonden, brachten hun goederen op de daar liggenden schepen in veiligheid.

Van de maatschappij Helenaveen zijn ongeveer 25 à 35 duizend kub. M. turf, voor een waarde van ongeveer een ton gouds, verbrand. Nog steeds blijft er gevaar voor het dorp Helenaveen bestaan.

405 De brandweer uit omliggende plaatsen doet wat zij kan. De uitgestrekte terreinen zijn door marechausses uit Eindhoven afgezet. Er hebben geen persoonlijke ongelukken plaats gehad.

21 augustus 1921 **DE GROOTE VEENBRAND IN DE PEEL.**

410 De brand in de Peel blijkt al Woensdag op eenige punten tegelijk te zijn uitgebroken. De twee groote haarden zijn Liesel bij Deurne en Helenaveen en de brandweren uit Eindhoven, Helmond, Asten, Deurne, Liesel en Helenaveen werden gerequireerd.

Vrijdagavond bereikte de brand zijn hoogtepunt.

415 Tusschen Helenaveen en Deurne zijn in totaal 7 - gelukkig bijtijds ontruimde - woningen afgebrand, w.o. drie groote boerderijen, toebehoorende aan de Vervenings Maatschappij Helenaveen. Circa 30.000 kub. M turf der Vervenings-Mij. Helenaveen is een prooi der vlammen geworden, hergeen een schade beteekent van f100.000.

Bij Deurne verbrandde turf ter waarde van f15.000 en behoorende aan particulieren. Nabij de Helenavaart moesten een 20-tal woningen van verveners ontruimd worden.

420 Uit verschillende boerderijen van het brandende land vluchtten de bewoners in den ondoorzichtbaren rook met have en goed, op karren en kruiwagens geladen, omgeven door blerrende geiten en blatende schapen, naar schepen in het kanaal, of soms door den rook misleid terug naar het vuur.

425 Van één huishouden zijn 2 kinderen vermist. Volgens geruchten zijn deze gisterochtend teruggevonden.

De brand woedt op sommige kleine plekken nog voort.

Op de meeste plaatsen is het vuur een halven meter diep den grond ingeschroeid.

De brandweer uit Eindhoven kon niet over de kleine pontonbrugjes en was daardoor grootendeels tot werkeloosheid gedoemd.

430 Tot gistermorgen heeft zij bij het dorp Liesel de wacht gehouden en is toen naar huis gegaan. Het gevaar voor Helenaveen was toen afgewend. Om 10 uur gisterochtend was Liesel geheel in rook gehuld. Er dreigde ernstig gevaar.

De bewoners hebben hun inboedel in veiligheid gebracht. Intusschen heeft de

435 Helmondsche brandspuit, van lichter gewicht dan de Eindhovensche, de bruggen kunnen passeeren en zette het werk in de andere richting voort. Te Liesel heeft men echter geen water, zoodat daar niet te redden valt. De brand woedt nu ook in de richting Neerkant.

440 22 augustus 1921 Men seint ons uit Helmond: De veenbrand in de Peel is in zoover gebluscht, dat het vuur alleen nog doorvreet in het veen. De schade wordt geschat op 300.000 à 400.000 gulden. In totaal zijn, waar thans bekend is, 5 huizen een prooi der vlammen geworden.

22 augustus 1921 **REUSACHTIGE BRANDEN IN DE PEEL.**

445 **7 huizen tot nog toe verbrand - Schade f 3.400.000.**

Vrijdagmiddag zijn in de Peel, op ùe grens tusschen Limburg en Brabant enorme brandenu uitgebroken. In de Zuid Willemsvaart lezen wij hierover:

450 Om drie uur des middags was het ia Helmond te merken door de groote grijsgrauwe wolken die voorbijtrokken, waardoor 't daglicht eenigszins getemperd werd en er een roode kring om de zon ontstond, die aan een natuurverschijnsel deed denken. In verband met den Noord-Oostelijken wind was men over het algemeen van meening, dat de brand benoorden Kleef in de Duitsche venen woedde. Des avonds ging de mare door de stad dat de Peel in brand stond. Al gauw hadden we natuurlijk liet zadel tusschen de beenen en vertrokken richting Deurne. Motorrijders vertelden onderweg dat de brand

455 bij Venraij en Sevenum plaats had. Toen wij echter in Deurne arriveerden kon men
echter van verre de vlammenzee reeds zien. In de richting Helenaveen was een gedeelte
van den horizon een groote vuurpoel terwijl de rest van den gezichtseinder gevuld
werd door een dikken vetten gelen rook, die door N.-Oostelijken wind in de richting
460 Helmond werd gedreven en als een deken het heele landschap dekte. Op den weg Liessel
naar Helenaveen moesten wij door die vieze walpluim die ons alree een voorproefje
gaf van de benauwends daarginds. Na het Deurnesche kanaal te zijn overgestoken kwamen
we aan de Helenavaart.

Geregeld ontmoetten we hier menschen die met goederen beladen de vlucht namen, voor
het roode monster. 't Gaf een zielig gezicht al die lui met kruiwagens en stootkarren
465 volgepakt met stoelen, beddegoed e. d. in allerijl uit hun woningen gehaald, en nu in
den donkeren avond op zoek naar een onderdak. Vaders met vrouw en ritsen kinderen 10,
12 op een rij, voortsjouwend hun schamel boeltje met zorg en angst op het gelaat.

Links langs het kanaal voortgaand stonden wij al spoedig temidden van den
geelachtigen zwaren verstikkenden rook, die je op 2 M. afstand het gezicht belette.
470 Soms scheurde een windvlaag het gordijn uiteen en men zag een momemt de tallooze
turfhoopen in rossen gloed verspreid over de vlakke als brandende, walmende fakkels,
in de groote ruimte. Hier en daar ontdekte men dan de plaats waar eens een
arbeidshuisje stond een smeulende puinhoop. Zoo brandde af de huizen van Jochem de
Groot; J. Prijs; Geert Jonkers; G. de la Garde; Snellen en Geert Slomp, terwijl de
475 huizinge van Boersma (30 stuks vee) de woningen van J. Ekkendonk; G. Bos; Bovenkamp
en Ugen, elk oogenblik een prooi der vlammen konden worden.

De bewoners hadden hun weinige huisraad reeds weggebracht en stonden op eenigen
afstand het ontzettend schouwspel gade te slaan.

Verschriekelijk voor die menschen, over het algemeen groote huisgezinnen van 8-15
480 kinderen. Jaren lang hadden ze geploeterd, duim voor duim hun tuin vergroot, ze
hadden wat klein vee kunnen koopen, 'n paar geiten, wat varkens, enkele bijenkorven,
en nu met een slag was alles verwenen. Ze hadden hem aan zien komen den laaienden
vuurgloed en getracht te blusschen, maar ze moesten tedug voor den stikkenden rook,
weer er op in, en weer terug; het element was hun de baas, en ze moesten het aanzien
485 dat hun have en goed werd weggevaagd door den vretenden vuurgloed, voor enkelen nog
nauwelijks tijd overlatend hun grootste kostbaarheden te redden.

Om 7 uur waren zoowel de Eindhovensche als de Helmondsche brandweer verwittigd. Om
kwart voor acht tingelde de Eindhovensche motorspuit met volledige bemanning reeds
490 door Helmond, terwijl zij Om acht uur op het tooneel van de ramp arriveerde. Zij kon
echter het terrein van den brand niet bereiken daar de bruggen haar gewicht niet
hielden. Anders was 't met de Helmondsche motorspuit die even later verscheen, deze
kon direct in actie gesteld worden en werkte tot laat in den nacht onverdroten voort.

Bij den brand waren o.a. de burgemeester M. v. Hout, de commissaris van politie en
verder marechaussee's en gemeentepolitie van Deurne, Asten en Helmond aanwezig. De
495 Deunnesche burgemeester de heer v. Beek zagen we in volle actie, hij liet de
brandklokken in Deurne, Liessel en Neerkant beieren, leidde het blusschingswerk,
kortom zwoegde als een paard. Uitstekend werk werd verricht door den Vrijwilligen
Landstorm van Liessel en Helenaveen, die voor een oefening in het geweer geroepen
onder leiding van luitenant Landuijt en sergeant Kormuijt aan het blusschen togen
500 Onder deskundige aanvoering hunner bevelhebbers werkten de 80 jongelui als duivels
tegen het vernielend element, waarvoor hun alle lof toekomt.

In het geheel werden plm. 20 woningen door de bewoners ontruimd. De huisraad werd
voor een groot deel op een drietal aken, die gemeerd lagen, geladen en voor een deel
in de onbedreigde woningen gebracht. De verbrande huizen behooren toe aan de
505 Verveningsmaatschappij "Helenaveen", waarvan de directeur de heer Bos, eveneens op
het terrein van den brand aanwezig was.

Naar men ons mededeelde zijn van deze Mij. alleen reeds 40.000 M3 turf verbrand, wat
dus op een schadepost te staan komt van f120.000. Daarbij komen nog de vernielde
voorraden der particulieren van pl. m. f30.000. Alsmede het invreten van het vuur op
510 een gemiddelde diepte van een halven Meter over een oppervlakte van 250 H. A.
Verder de huizen terwijl geen rekening gehouden wordt met de mogelijkheid, dat 't
vuur de Deurnesche gemeeteturf bereikt, hetgeen gistrenavond elk oogenblik te
gebeuren stond.

Zoowel de turfvoorraden, huizen en de meeste huisraad was verzekerd.

515 Geheel afzonderlijk van dezen brand, staat de brand op Heittrak onder Deurne, die
eveneens gisteravond voortwoedde.

Hierbij werd voer een waarde van f15.000 aan turven vernield.

23 augustus 1921 **De groote veenbrand in de Peel**

520 De brand in de Peel blijkt al Woensdag op eenige punten tegelijk te zijn uitgebroken.

- De twee groote haarden zijn Liesel bij Deurne en Helenaveen en de brandweer uit Eindhoven, Helmond, Asten, Deurne, Liesel en Helenaveen werden gerequireerd. Vrijdagavond bereikte de brand zijn hoogtepunt.
- 525 Tusschen Helenaveen zijn in totaal 7 – gelukkig bijtijd 3 ontruimde – woningen afgebrand w.o. drie groote boerderijen, toebehoorende aan de Vervenings-Maatschappij Helenaveen. Circa 30.000 kub. M. turf der Vervenings-Mij. Helenaveen is een prooi der vlammen geworden, hetgeen een schade beteekent van f100.000
- 530 Bij Deurne verbrandde turf ter waarde van f15.000 en behoorende aan particulieren. Nabij de Helenavaart moesten een 20-tal woningen van verveners ontruimd worden. Uit verschillende boerderijen van het brandene land vluchtten de bewoners in den ondoorzichtbaren rook met have en goed, op karren en kruiwagens geladen, omgeven door blerrende geiten en blatende schapen, naar schepen in het kanaal, of soms door den rook misleid terug naar het vuur.
- 535 Van één huishouden zijn 2 kinderen vermist. Volgens geruchten zijn deze teruggevonden Do brand woedt op sommige kleine plekken nog voort. Op de meeste plaatsen is het vuur een halven meter diep den grond ingeschroeid. kleine pontonbrugjes en was daardoor grootsndeels tot werkeloosheid gedoemd Zij heeft bij het dorp Liesel de wacht gehouden en is later naar huis gegaan. Het gevaar voor Helenaveen was toen afgewend.
- 540 Liesel was geruimen tijd geheel in rook gehuld. Er dreigde ernstig gevaar. De bewoners hebben hun inboedel in veiligheid gebracht. Intusschen heeft de Helmondsche brandspuit, van lichter gewicht dan de Eindhovensche, de bruggen kunnen passeeren en zette het werk in do andere richting voort. Te Liesel heeft men echter geen water, zoodat daar niets to redden valt.
- 545 De brand woedde ook in de richting Neerkant

23 augustus 1921 **De groote Veenbranden in Brabant.**

- In het Peelgebied in Zuid-Oost-Brabant, het groote kringgebied tusschen Deurne, Griendtsveen, Helenaveen, Sevenum, Neerkant en Liesel woedden reeds sinds een paar
- 550 dagen groote veenbranden. Er zijn twee afzonderlijke brandhaarden en wel een in de Peel van Deurne en Liesel nabij het gehucht Neerkant, waar reeds eenige hectaren veen en opgestapelde turf een prooi van het voortwoekerende vuur zijn geworden; naar schatting gingen vele
- 555 honderden turfhoopen, eigendommen der gemeenten Deurne en Liesel, verloren. Een oogenblik werd voor het dorp Liesel gevreesd, toen een krachtige Oostenwind het vuur snel deed oplaaien en voortwoekeren. Toen het gevaar zoo ernstig begon te dreigen werd naar alle zijden om hulp gevraagd; gebrek aan water belemmerde echter het blusschen. De Eindhovensche brandweer, die Vrijdag met de motorspuit in het gebied van dr veenbrand aankwam, doch niet krachtig te bestrijding van het vuur kon
- 560 optreden, maakt zich verdienstelijk door nabij Liesel de kanaal dijken door te steken, teneinde de naar het Westen gelegen Lieselsche Peel door onderwater zetten te redden en zoodoende tevens de Nieuwe Peel en de Heitraksche Peel te beschermen. Intusschen kan het gevaar voor het dorp Liesel als geweken worden beschouwd Krachtig wordt daar gewerkt om het vuur te stuiten.
- 565 Een tweede ontzettende veenbrand, veel ernstiger dan die onder Liesel, ontstond Donderdag onder Horst-Sevenum in de Sevenumsche Peel. Volgens zeggen van menschen uit die streek moet het daar reeds sedert dager in het veen gesmeuld hebben. De felle Oostenwind dreef het vuur weldra snel zijwaarts langs het plaatsje America in de richting van Helenaveen, waar het vuur verrassend snel de Oostzijde van het
- 570 Helenakanaal bereikte en zich daar over eene lengte van ongeveer 6 tot 10 K.M. ontplooidde, terwijl de diepte zich tot ver rond Sevenum moet uitstrekken. Weldra sloeg het vuur ook naar de Westzijde van het kanaal over, daarbij alles verwoestende wat maar even door het vernielend element op zijn weg kon verteerd worden. Zwaar werd hierbij de Maatschappij Helenaveen getroffen. De brand, die op de eigendommen dezer
- 575 maatschappij over eene oppervlakte van ongeveer 20 H.A. woedde, vernielde in korten tijd voor vrijwel f80.000 à f90.000 aan opgetaste turf welke voorraden echter zijn verzekerd. Intusschen werden de bewoners van de rondom in de Peel verspreide woningen en degenen, die aan weerszijden van het Helenakanaal gevestigd waren, door een panischen schrik bevangen. Snel werd het huisraad uitgedragen en op de schepen, die
- 580 langs het kanaal gemeerd lagen in veiligheid gebracht. Anderen, die verderop woonden, laadden zooveel mogelijk van hun hebben en houden op allerlei voertuigen en vluchtten weg uit de razende hel van vuur en compacte rookmassa. Vijf woningen zijn in de vlammen opgegaan, bewoond door de gezinnen Jonkers, Lagarde, Vesseveid, Prijs en De Groot. Ook eenig vee kwam in de vlammen om.
- 585 Nog steeds dreigt daar langs het Helenakanaal het gevaar van het vernielende element, dat door de brandweren van Eindhoven, Helmond, Deurne, Asten en Liesel bestreden

wordt

590 Uit voorzorg zijn de meeste woningen en boerderijen, langs en nabij het kanaal
gelegen, ontruimd. Een dikke rookmassa hangt over de omgeving, die tot nabij Helmond
zichtbaar is en tot achter Deurne haar mistbanken uitzendt. De zon is als een dof
koperkleurige schijf zichtbaar. Fantastisch doet de omgeving aan. Een aantal boomen,
waarvan de wortels door het vuur ondermijnd zijn, zijn omgevallen of hangen scheef
over de wegen en veengronden. Persoonlijke ongelukken zijn niet voorgekomen.
Bij Sellingen is een veenbrand uitgebroken in een groote oppervlakte hoogveen.

595 23 augustus 1921 **DE PEELBRAND.**

Een onzer medewerkers, die de brandende peelstreken doorkruiste, meldt ons uit
Helenaveen, dd. Maandag jl.:

600 In de verwarring en sensatie van Vrijdagmiddag is de toestand wat al te erg
voorgesteld. De eerste berichten spraken van zeven huizen, welke verbrand zouden zijn
en daar onder zouden drie kapitale boerderijen zijn geweest.

Wat bleek me Zondagavond, dat vijf huisjes zijn verbrand, vijf kleine huisjes, zoals
de peelarbeiders te Helenaveen gewend zijn te bewonen.

605 Niettemin liet de toestand zich Vrijdagmiddag dreigend aanzien en de grootheid der
ramp scheen toen verschrikkelijk. De Zeer-Eerw. heer Pastoor van Haaren te Helenaveen
zeide dan ook, dat het gezicht beangstigend was.

610 Terwijl elders de lucht stil en klaar was en 'n zacht avondkoelte was frischheid
toeruischte, was de omtrek in 'n verstikkenden rook gehuld zoo dicht en donker, dat
men bruggen en wegen moest zoeken en niet zelden tegen de boomen liep. De oogen
zwoollen pijnlijk van den benauwden, verstikkenden rook. De hitte was tot op 200 meter
van de brandende "turfbulden" onverdragelijk.

Hoe de ramp ontstond.

Algemeen wordt de toestand voorgesteld als volgt:

615 In de Seveumsche hei was het al enkele weken aan het smeulen en rooken. In het veen
ziet men niet op een turfje, maar ook let men daar in den drogen zomer niet altijd op
'n beetje smeulende en rookend veen.

620 Vrijdagmiddag zagen de Peelarbeiders echter vrij plotseling een sterk oplaaiend en
bliksemsnel voortlopend vuur op meerdere plaatsen. De menschen wisten me 't niet
duidelijker voor te stellen dan een vuurpijl, welken ze plotseling zagen. Door
peelkenners werd me verklaard, dar er Vrijdag een soort windhoos is opgestoken, welke
het smeulend vuur in de Sevenumsche heide bliksemsnel opnam en op diverse andere
plaatsen neerwierp. De kurkdroge peel was gretig voedsel voor het aangewakkerd vuur,
dat zich snel uitbreidde.

625 Een arbeider die beweerde nog nooit in zijn leven zoo hard geloopt te hebben, zeide
me, dat hij slechts met de allergrootste moeite het vuur kon vóórblijven en niet
anders gedacht had, of de vlammen zouden hem inhalen en de verstikkende rook zou zijn
dood zijn. Binnen een paar uren was de vuurgloed dan ook reeds aan het kanaal, de
Helenaveenvaart.

Slachtoffers.

630 J. de Groot, Jan Prijs, Gerard Lagarde, G. Jonker en Dirk Bonenkamp zagen hun
inboedel geheel of gedeeltelijk in de vlammen opgaan. Van Jan Prijs is niets
verzekerd, de anderen zijn door de assurantie gedekt. Ik heb de uitgebrande huizen
bezocht, met de getroffen bewoners gesproken, getracht woorden van troost en
bemoediging te spreken, woorden, welke juist in die oogenblikken zoo traag uit de
635 keel willen komen en ons zelf soms zoo arm en niets zeggend aan inhoud lijken.
Het vee werd grootendeels gered. Van J. de Groot gingen 34 bijenkorven in het vuur
verloren.

640 Het was een pijnlijk en somber gezicht, de Peel. Arbeiders, die in rusteloos zwoegen
en slaven hun karig stuk brood verdienen in de groote en wijde eenzaamheid, zoo
weinig behoeften en nooden kennen, bij de ruines van de huisjes te zien staan,
zoekend nog iets te vinden waaraan ze gehecht waren, uitklagend hun leed en verdriet.
Alle voer is verbrand. De groenten zijn verschroeid en niets heeft men meer voor het
vee.

645 Naar de zeereerw. heer Pastoor van Haaren me mededeelde, wordt reeds overwogen, hoe
deze slachtoffers het best te helpen.

Het blusschingswerk.

650 De burgemeester van Deurne, de heer van Beek, was spoedig op de plaats der ramp, waar
het personeel van de Mij. Helenaveen met toegeschoten hulp reeds aan het leeghalen
der huizen bezig was. Hitte en rook waren echter haast ondragelijk. De
motorbrandsputten van Helmond en Eindhoven waren spoedig ter plaatse. Daar het oude
bruggetje te Griendsveen de spuit van Eindhoven niet dragen kon, moest deze via
Deurne omrijden om de plaats van den brand te bereiken. In de naburige dorpen werden

de brandklokken geluid, zoodat van alle kanten hulp opdaagde, ook in den vorm van vrijwillige burgerwacht, die uitstekend werk verrichtte.

655 De huizen werden beschermd door nathouden: eveneens werd de naaste omgeving bespoten. De motobrandspuiten zijn Zaterdagnacht weer ingerukt. Men was vol lof over de hulp. Vanaf de harde wegen met de lange slangen hebben ze veel hulp kunnen bieden: in de Peel zelf kunnen ze wegens hun zwaar gewicht, niet ver komen, want ze zakken weg.

De aanblik.

660 't Is een somber en akelig gezicht! Waar nog voor eenige uren de purperende heide in terre parse tinten zoo kleurig en schoon zich uitstrekke, vertoond zich nu een gloeiende en schroeiende uitgestrektheid van ±400 H.A. zwart geblakerd. De verbrande boomen en heesters steken hun verkoalde takken somber omhoog. Tot een halven meter diep in den grond smeult het vuur. Vele boomen langs het kanaal zijn door het vuur letterlijk ondergraven. De wortels branden weg en een der boomen is reeds omgevallen. Het eigenaardige van veenbranden is juist, dat door het diepe invreten van het vuur, de gestuite brand een loerende vijand blijft, die bij elken wind opnieuw kan opslaan. Overal zijn daarom wachten uitgezet en de bewoners dragen zelf nog voortdurend water en zand aan om de smeulende en gloeiende massa te dooven en te verstikken.

670 De eerste nachten slapen nog maar weinig Peelbewoners.

De oogenblikkelijke toestand.

De brand aan deze zijde van het kanaal is in 't voortgang gestuit. Zaterdagavond is een tegenvuur aangelegd en het afgestookte veen werd nat gehouden door de spuit, welke een kleine 1000 meter de Peel in kon.

675 Maar de brand is over het kanaal heengeslagen en in de richting Liessel wordt nog met man en moeite gewerkt. Opzichter Bruggenhorst deelde me mede, dat, zoo de wind geen parten speelde, het over een paar dagen met den voortgang van het vuur wel zal afgeloopen zijn.

Voor de huizen bestaat geen gevaar meer.

680 Aan de Neerkant woedt nog een brand, die zoowat een week aan den gang is, geheel afgescheiden dus van dezen brand.

Indien windstilte en regen als bondgenoot gaan optreden, kan het spoedig met het branden gedaan zijn.

De schade.

685 Uit dezelfde bron vernam ik, dat alle berichten, welke daaromtrent reeds werden gegeven, zeer voorbarig en onvertrouwbaar zijn. De schade is momenteel nog niet te overzien. De brand aan den Neerkant heeft tot heden ±2 à 300 dagwerk turf.

690 Hoe grillig en gek 'n Peelbrand kan woeden, blijkt uit het feit, dat er turfbulten zijn waaromheen alle peel is verbrand en de turfbult zelf gespaard bleef. Eigenaardig ging het ook met de huizen. Van een rij van zes werden de nummers 5 en 6 in de asch gelegd, terwijl de vier middelsten behouden bleven.

Op drukte op Zondag.

Deze was enorm. Auto's, motorfietsen, fietsen, treinen en andere vervoermiddelen brachten de nieuwsgierigen bij duizenden aan. Van uit België kwamen bezoekers opdagen.

695 Terwijl ik Zondagavond de groote stille Peel verliet, waren de duizenden naar de stad teruggekeerd, waarvan de meesten maar hoogst zelden de door zijn groote en wijde en eenzame verlatenheid zoo aantrekkelijke Peel zullen bezoeken.

700 Het scheen me toen of nu meer dan ooit die diepe grafstilte zwaarder drukte op die melancholische streek. Omkijkend zag ik de grijs-grauwe rookwolken traag ten hemel kronkelen en in den vallenden schemer zag ik de verkoalde takken als dreigend zich afteekenen aan de strakke zomeravondlucht.

705 Ik dacht aan de duizenden peelzwoegers in hun eenzaam monotoom leven en hoopte van harte, dat windstilte en regen het vraatzuchtige vuurmonster zouden overwinnen, opdat niet nieuwe rampen de streek zullen teisteren.

24 augustus 1921 **De veenbrand in de Peel** - Omtrent den reusachtigen brand, die in de veenderij Helenaveen woedde, vernemen wij, dat 22 woningen wegens brandgevaar zijn ontruimd en 9 woningen in de vlammen opgingen.

710 De waarde van de verbrande turf wordt geschat op f400.000, door verzekering gedekt.

24 september 1921 **Peelbrand.**

Onze correspondent te Eindhoven bericht d.d. 23 Sept.:

715 In de Peel is een reuzenbrand ontstaan. Door den wind aangewakkerd neemt het vuur ontzaglijke afmetingen aan. Men vreest, dat de Peel één groote vuurzee wordt.

Veen-, heide- of bosbranden in 1922

2 juni 1922 **Boschbranden und kein Ende.**

Men meldt ons uit Eindhoven:

720 Wederom zijn de bosschen van Someren, Heeze, Weert, Budel door zware branden
geteisterd. Wanneer men tegenwoordig in de omgeving van Eindhoven het verre uitzicht
heeft, kan men er zeker van zijn hier of daar dikke rookwolken ten hemel te zien
stijgen. Vroeger was 't toch ook droog, doch van heide- en boschbranden hoorde men
725 slechts een enkel maal. Van tot oordeelen bevoegde politioneele zijde vernamen wij,
dat een groot deel zou zijn toe te schrijven aan kwaadwilligheid. Immers het
nonchalant wegwerpen van lucifer of brandend eindje sigaar is bijna zoo goed als
uitgesloten door een denkend mensch, die de gevolgen direct zelf kan nagaan.
De Peel, in de streek van Helenaveen, is ten prooi gevallen aan een uitgestrekte
veenbrand. De brand bevindt zich rondom Venray en America. Op verren afstand zijn de
730 geweldige zwarte rookwolken zichtbaar. Het is onmogelijk in de nabijheid der branden
te vertoeven vanwege den verstikkenden rook. Tegen 't voortwoekerende smeulende vuur
is door gemis aan bluschmiddelen voor zulk een groote oppervlakte weinig te doen.

735 2 juni 1922 - De Peel, in de streek van Helenaveen, is ten prooi aan een
uitgestrekten veenbrand. De brand bevindt zich rondom Venray en America. Op verren
afstand zijn de geweldige zwarte rookwolken zichtbaar. Het is onmogelijk in de
nabijheid der branden te vertoeven vanwege den verstikkenden rook. Tegen het
voortwoekerende smeulende vuur, is door gemis aan bluschmiddelen voor zulk een groote
740 oppervlakte, weinig te doen.

Veen-, heide- of bosbranden in 1924

17 maart 1924 **GRIENDTSVEEN.** In de peel tusschen Horst en Blerick nabij den spoorweg
heeft Donderdag een hevige heidebrand gewoed.

745 10 november 1924 In de vluchthaven te Tiel is het stalen motorschip Maria Josina,
groot 105 ton, komend, een lading turf en stroo van Helenaveen, uitgebrand. De
eigenaar van schip en lading, de heer A. Verspey te Tiel, was niet verzekerd.

Veen-, heide- of bosbranden in 1925

750 20 juli 1925 **OSPEL.- Veenbrand.** - Verleden week woedde in het veen alhier een kleine
veenbrand. Door het bijtijds ingrijpen van arbeiders der Mij. Griendtsveen en aldaar
werkende gemeentewerklieden werd het vuur in zijn voortgang gestuit, terwijl de
hevige regens van Donderdagavond het blusschingswerk hielpen bevorderen.

755 16 oktober 1925 **NEDERWEERT. - Heidebrand.** - Zondagmiddag ontstond nabij het gehucht
Millert langs het kanaal WESSEM-NEDERWEERT een kleine heidebrand. Daar het windstil
was, breidde de brand zich slechts langzaam uit en wist men het vuur spoedig meester
te worden, waardoor erger voorkomen werd.

Veen-, heide- of bosbranden in 1928

29 februari 1928 **Peelbrand.**

760 Onder de gemeente Nederweert heeft een hevige Peelbrand gewoed, die uren ver te zien
was. Aan de windstilte is het te danken geweest, dat de brand nog niet grootere
uitbreiding aannam. Persoonlijke ongelukken zijn niet voorgekomen.

765

Brandstichting.

Naar de „Nieuwe Koerier" meldt, is door de marechaussee aangehouden en naar Roermond
overgebracht de betonwerker J. R., laatstelijk wonende te Heerlen, doch afkomstig uit
Herten. Op eenige plaatsen is men er in geslaagd het vuur direct te blussen, op
770 andere smeult het echter voort. Een aantal hoopen turf werd 'n prooi der vlammen,
terwijl de groote hoeveelheden turf der Maatschappij, welke aan de laad- en losplaats
nabij het kanaal zijn gelegen, dank zij het direct ontdekken van den brand en de
gunstige windrichting zijn behouden gebleven. Omtrent de drijfveer van deze daad tast
men volkomen in het duister. R. was op weg naar zijn ouders, die thans te Asten
775 wonen. Hij schijnt een zonderling te zijn.

24 maart 1928 - **Veenbrand.** In de Peel onder Deurne ontstond een brand, die weldra
een grooten omvang had aangenomen. Een 2000 meter op stok staando turf werd een prooi
der vlam men. Verzekering dekt de schade.

780

Veen-, heide- of bosbranden in 1929

4 februari 1929 **NIEUWS BOSCH-, HEI- EN VEENBRANDEN.**

**De Brabantsche Peel Zaterdag en Zondag in den avond een vuuroven.
Onachtzaamheid vermoedelijk de oorzaak.**

785 Vrijdagavond zijn tusschen sluis XII en XIII van de Zuid=Willemsvaart onder de
gemeente Someren verschillende heibranden uitgebroken.
Aangewakkerd door den fellen Oostelijken wind verbreidde zich het vuur met groote
snelheid over de eenzame vlakten. In den avond was het een prachtig, ofschoon droevig
790 schouwspel den roodgekleurden hemel te aanschouwen.
Vermoedelijk door deze heibranden is Zaterdag het vuur overgeslagen in de Astensche
Peel, ter plaatse genaamd de Veluwe. Deze gronden bestaan grootendeels uit veen.
Groote hoeveelheden turf gingen hier verloren. Daar de wind Zaterdagnacht bleef
aanhouden werden Zondag van verschillende zijde nieuwe branden gerapporteerd. Op vele
795 plaatsen stond de Brabantsche Peel in vlammen. Wij ontvingen berichten uit de De Rips
nabij Gemert, uit Boekel, IJsselstein, Meyel en Neerkant, waar groote bosch= en
heidebranden voorkwamen. Zijn hoogtepunt blijken de branden bereikt te hebben
tusschen Meyel en Neerkant. Op grooten afstand waren deze in den avond zichtbaar.

800 Men meldt ons uit Venray: Ook de Peel in de omgeving van Venray is niet van veenbrand
verschoond gebleven. Zaterdag stond de provinciale Venraysche weg aan weerszijden in
rook en vlammen. Hier en daar loeide verder het vuur in breede strooken over de
uitgestrekte veen-vlakten.

805 Uit Stiphout wordt gemeld, dat aldaar Zaterdagmiddag eveneens een heidebrand was
uitgebroken. Na twee en een half uur mocht men er evenwel in slagen het vuur te
blusschen.
De oppervlakte, waarop de brand gewoed heeft, is betrekkelijk klein.

810 Ook in de nabijheid van Helmond hebben Zaterdag en Zondag boschbranden gewoed. In de
richting Deurne zijn verschillende bosschen platgebrand.
Zondagavond zijn aldaar eveneens nog ongeveer 4 H.A. jonge bosschen en heide een
prooi der vlammen geworden.

815 De oorzaak van deze talrijke branden, moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan
vuurtjesteken door schaatsenrijders in de Peel, welke zich een weinig willen
verwarmen. Door den fellen wind is het vuur natuurlijk overgeslagen.

14 februari 1929 **600 Spoorwegbiels verbrand.**

820 Maandagavond omstreeks 6 uur geraakte naar de "N. Venl. Crt." meldt, een partij,
ongeveer 600 stuks, nieuwe spoorweg-biels gelegen nabij station Helenaveen in brand,
vermoedelijk veroorzaakt door een passeerenden goederentrein. Aanvankelijk liet de
brand zich vrij ernstig aanzien, door de in de onmiddellijke nabijheid staande acht
spoorwegwagons, geladen met turf en turfstrooisel. Dank zij het krachtadig optreden
825 behulpzame handen, wist men de wagons vlug in veiligheid te brengen en erger te
voorkomen. Hadden de wagons ook vlam gevat, dan zou zeker tevens de op korten afstand
staande turfstrooiselfabriek met belendende gebouwen der gemeente Deurne een prooi
der vlammen zijn geworden. De partij biels ging nagenoeg geheel verloren.

830 11 mei 1929 **OSPEL.** - Peelbrand. Woensdagavond ontstond tusschen de 14e en 16e baan
in de Peel alhier een peelbrand, welke aanstonds flinke afmetingen aannam. Een 20 tal
H.A. veen brandde uit, terwijl meerdere hoopen turf eveneens een prooi der vlammen
werden. De gemeenteveldwachter Hochstenbach verbaliseerde de Gebr. V. uit Meijel, die
835 door onvoorzichtigheid dezen brand hadden doen ontstaan.

14 mei 1929 **GROOTE PEELBRAND.**

840 Vrijdagavond plm. 6 uur ontstond brand in de Venraysche Peel, langs den weg eVenray-
Deurne aan den rechter kant van den weg. Voor zoover men kon nagaan is alles heide,
gelukkig dat er tusschen de boerderij van dhr. v. Theil een greppel was gegraven
840 anders was het vuur doorgelopen naar de Deurnsche grond, waar alles vol stond met
turf. De brand duurde van plm. 6 uur tot laat in den nacht. Menige hectare heide is
er verbrand. Dezen winter is de heide meerdendeels weggebrand aan den linkerkant van
den weg, zoodat daar niet veel heide meer is. Dit is nu wel een groote tegenslag voor
845 de ymkers.

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: Peel-branden

26 mei 1929 Vrijdagmiddag is te Someren in de Peel brand ontstaan. Weldra stond een uitgebreid complex in vlammen. Het vuur liep voort in de richting Hoogenbergen en later verplaatste het zich naar Meyel en Nederweert. Zeer veel turf verbrandde. Onder leiding van de politie bestreden vele personen het vuur, en regen den nacht mocht men er in slagen het eenigszins te bedwingen. Ook in de staatsbosschen heeft het vuur gewoed.

5 juni 1929 **HORST.**

855 **PEELBRAND.**

Reeds een acht dagen woedt er in de veenderij der gemeente Horst nabij de grens Deurne brand. Het vuur zit in de droge turflaag en woekert langzaam voort, zoodat het blusschen moeilijk is. Een achttal hoopen drogen turf zijn in het vuur opgegaan.

860 16 juli 1929 **PEELBRAND.**

Maandagavond j.l. ontstond wederom tusschen de Hoeven van Jaeger en Griendtsveen, op Venray's grondgebied een groote peelbrand. De brand omvat alleen heide, voor zoover wij konden vernemen.

865 18 juli 1929 **VENRAY. De Peelbrand.**

De Peelbrand welke Maandag is uitgebroken en waarover wij reeds melding maakten strekt zich over een groot terrein uit. Ettelijke Hectaren heide is reeds weggebrand. Hoopen turf worden een prooi der vlammen. Naar we vernamen zit het vuur 1½ M. diep in het veen. Dinsdagmiddag waren enkele huizen in gevaar. Door het krachtig op treden der Maatschappij Griendtsveen, kon erger worden voorkomen. Op Venray's grondgebied werd flink opgetreden door agent van politie Steerneman, en dhrn. Engels en Frans [N?]oijen, beide gemeentewerklui. Thans is men den brand bijna meester.

870 Op een andere plaats in de Peel werd door de Marechaussee tegen een tweetal personen procesverbaal opgemaakt wegens het stoken van vuur.

875 Men zij voorzichtig met vuur in de Peel.

18 juli 1929 **VENRAY.**

PELBRAND. Ongeveer 1000 H.A. heide branden. De huizen bedreigd.

880 Maandag en Dinsdag woedde in de Peel op de grens tusschen Venray en Deurne wederom een peelbrand. Een groote oppervlakte heide, ongeveer 1000 H.A., is een prooi der vlammen geworden. Dinsdag ontstond er gevaar voor huizen onder Deurne gelegen.

19 juli 1929 **Veen- en heidebranden.**

885 Sinds Maandag woedden onder de gemeente Venray, Horst en Deurne uitgestrekte heide- en veenbranden. Tusschen Venray en Deurne zijn naar schatting 1000 H.A. heide een prooi van het vuur geworden. Dinsdag ontstond er gevaar voor huizen onder de gemeente Deurne gelegen. Door vereende krachten konden ze echter worden behouden. Ook tusschen Horst-America en IJsselsteijn woedt het vuur, dat vele turfhoopen bedreigt. In de veenderijen der gemeente Deurne is reeds aanzienlijke schade door den brand aangericht. Het vuur wordt door gemeentewerklieden en particulieren bestreden.

Veen-, heide- of bosbranden in 1930

8 juli 1930 **De brand in het Griendtsveen gebluscht.**

895 De groote brand, die sedert j.l. Woensdag in het z.g. Griendtsveen heeft gewoed, is gebluscht. Méer dan 1000 dagwerken turf zijn er verbrand en meer schade is er door aangericht.

Veen-, heide- of bosbranden in 1932

900 **Als het brandt in de Peel**

2 maart 1932 **OP DE SEVENUMSCHE HEI P.L.M. 600 H.A. VERBRAND.**

2 Maart. De brand in de Peel, waaromtrent reeds in het kort werd bericht is in den afgelopen nacht omstreeks 1 uur tot staan gebracht aldus het Alg. Hbl. Uit de nadere berichten, die onze correspondenten in Limburg ons hedenmorgen telefoneerden, blijkt dat de brand gistermiddag om half een op het Sevenumsche terrein begonnen is. De felle Oostenwind joeg de vlammen over de droge heide, die binnen korten tijd over een groote uitgestrektheid in brand stond. Ondanks krachtige pogingen om het vuur te stuiten is alleen op de Sevenumsche heide 500 à 600 ha terrein verbrand, waaronder ook vrij wat turf. Van het Sevenumsche terrein sloeg het vuur over op de veenderijen van de N.V. van der Griendts Landexploitatie en daarna op die van de N.V.

Maatschappij "Helenaveen". Tot overmaat van ramp brak gisteravond om half negen bij wachtpost 18 aan de spoorlijn Eindhoven-Venlo, vermoedelijk ten gevolge van vonken uit een locomotief, een tweede brand uit op de gronden van Grients veen. Onmiddellijk werden alle beschikbare krachten op het blusschen van dezen tweeden brand
915 samengetrokken. Na groote moeite mocht het gelukken het vuur tegen één uur in den afgeloopen nacht meester te worden. Aan dezen tweeden brand vielen 20 tot 25 bulten turf, eigendom van de „Griendtsveen", ten offer. Een juiste opgave van de schade is nog niet te geven, omdat de terreinen waar het vuur gewoed heeft, nog te warm zijn om te betreden.

920

In het gebied van den brand,

In de nabijheid van Griendtsveen stonden wij eindelijk midden in de brandende Peel. In een wijden kring om ons heen zagen wij niets dan vuur, dat zich steeds meer uitbreidde. Voor ons een kale afgebrande vlakte. Een aantal tassen turf brandde nog
925 en zette de omgeving in een hel rooden gloed. Even verder waren mannen bezig te blusschen. Het was personeel van de Veenderijmaatschappij Griendtsveen. Zij zagen in, dat er tegenover zoon vuurzee weinig succes te wachten was. Traag pompte men uit de gracht om de gronden nat te houden. Hier en daar klonk het doffe slaan van de planken waarmee men het vuur trachtte uit te slaan op die plaatsen, waar gevaar dreigde, dat
930 veen- en heidegronden verder zouden worden aangetast. Het was belachelijk, stumperig gedoe van een paar menschen tegenover de geweldige overmacht van het vuur en wij geloofden de mannen graag, toen zij ons verzekerden, dat er aan blusschen eigenlijk niet te denken viel, wanneer het Peelvuur zoo'n omvang heeft als nu. "Zouden de Sevenumsche bosschen ook in vlammen opgaan?" vroegen wij. "Het is op het oogenblik
935 niet te zeggen. Het kan hier soms dagen en weken branden, terwijl wij er niets aan kunnen doen". "De boeren, die hier in de buurt wonen, zullen het wel benauwd hebben met deze vuurzee om hen heen", merkten wij op. "Welnee, die slapen allemaal. Die hebben het al zoo vaak zien branden en er zullen er weinig zijn, die weten hoe geweldig het op het oogenblik hier brandt." De wagen kon ons niet dichter bij het
940 vuur brengen. Wij zouden zeker ergens blijven steken op de zandwegen. Wij draaiden daarom het vuur den rug toe en van den wagen uit zagen wij nog langen tijd naar het wreede spel der vlammen, dat hier voor een waarde van duizenden en duizenden in enkele uren vernielt.

945 **Jaarlijks terugkerende ramp.**

Nader meldde men:

Terwijl de Peel op verschillende plaatsen in vollen gloed stond, heerschte in de dorpjes aan den rand diepe rust. Dit is niet zoo onverklaarbaar als het voor
buitenstaanders lijkt.

950 Er gaat immers geen jaar voorbij zonder ten minste een flinken Peelbrand, ofschoon het zelden of nooit zoo hevig heeft gebrand als gisteravond en in den afgeloopen nacht. Bij zulk een brand is de veengrond tot op vaak groote diepte aan het branden. Aan weggraven of eenige andere wijze van blusschen is dan niet te denken. Het vuur woekert steeds voort in de richting van den wind en verbrandt alles wat het op zijn
955 weg vindt. Dit is uitsluitend veen, bosch of heide.

Woningen liggen in de eigenlijke Peel niet. Wel op de zandgronden aan den rand van het Peelgebied, maar zoodra het vuur tot zoo ver gewoed heeft, dooft het vanzelf uit gebrek aan voedsel. De bewoners weten dit en maken zich daarom niet het minst
960 ongerust, al is de vuurzee nog zoo uitgestrekt en al laaien de vlammen nog zoo hoog op. Wel liggen in het veengebied een aantal bewoonde plaggenhutten. Hier ziet men echter het dreigende gevaar meestal uren te voren naderen; bovendien hebben deze Peelboeren weinig of niets aan inboedel te verliezen, zoodat ook ernstig gevaar daar denkbeeldig is.

Zoo is het te verklaren, dat hedenmorgen aan den burgemeester van Helden nog niets
965 van den brand bekend was, ofschoon hij het heelemaal niet onwaarschijnlijk achtte dat deze ook op zijn gebied gewoed heeft. Ook bij andere autoriteiten zijn moeilijk inlichtingen in te winne. Men vindt het een jaarlijks terugkerende ramp, waar niets tegen te doen is, en die gelukkig nooit menschenlevens vergt. Eerst nadat de heeren er van op de hoogte gesteld waren, welk een buitengewonen omvang het vuur gisteren en
970 vannacht genomen had, werd de belangstelling grooter ....

Om twee uur vannacht kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel vinden. Daar heeft n.l. eenigen tijd geleden reeds een lichte brand gewoed, waardoor de Peelgrond tot asch is geworden.

975 Maar, zoo verzekerde ons de directeur der Griender mij. "Helenaveen", het is niet onmogelijk, dat straks het vuur weer in nieuwe heftigheid oplaait, want de grond smeult nog overal en het vuur vreet zich nu steeds dieper in de Peelgronden.

Hier en daar staan nog enkele honderden hoopen turf te branden.

2 maart 1932 **DE BRAND IN DE PEEL.**

980 **Het vuur gestuit.**

Omtrent den brand in de Peel vernemen we nog het volgende:

In den afgelopen nacht tegen twee uur kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel meer vinden. Daar heeft n.l. eenigen tijd geleden reeds een lichte brand gewoed, waardoor de Peelgrond tot asch geworden is, maar het is niet onmogelijk, dat het vuur
985 weer in nieuwe heftigheid opblaait, want de grond smeult nog overal en het vuur vreet zich steeds dieper in den Peelgrond. Op het oogenblik is het vuur gedoofd, behalve enkele honderden hoopen turf, die nog in brand staan. Bij zulk een brand is de veengrond tot op een diepte van eenige meters aan het branden en aan weggraven of een andere wijze van blusschen is dan niet te denken. Het vuur rolt in de richting van
990 den wind en verbrandt alles, wat het op zijn weg vindt, dit is uitsluitend veen, bosch en hei. Woningen liggen in de eigenlijke Peel niet, wel op den zandgrond aan den rand van het veengebied. Maar als het vuur tot zoo ver is gekomen, dooft het vanzelf uit gebrek aan voedsel.

995 2 maart 1932 **Heide- en veenbrand in de Peel**

Ook enkele bosschen in vlammen opgegaan.

Uit Venlo wordt gemeld, dat gisteravond een groote brand is uitgebroken in het Peelgebied op de grens van Limburg en Noord-Brabant. Het vuur is waarschijnlijk ontstaan door vonken van passerende locomotieven van de spoorlijn Venlo-Helmond.
1000 Over een lengte van 15 tot 20 K.M. strekt de vuurzee zich uit en wel van de Leunensche Heide nabij Venray tot aan Sevenum. Groote perceelen peelgrond, hoopen turf en enkele bosschen zijn reeds in vlammen opgegaan. Hoewel men overal pogingen in het werk stelt het vuur te stuiten, staat men vrijwel machteloos tegenover de vuurzee. Men vreest dat het eenige dagen zal duren, alvorens
1005 men den brand zal hebben bedwongen.

Nader wordt ons gemeld:

In den afgelopen nacht tegen 2 uur kon het vuur te Helenaveen geen verder voedsel vinden. Daar heeft namelijk eenigen tijd geleden reeds een lichte brand gewoed, waardoor de Peelgrond tot asch geworden is, maar het is niet onmogelijk dat het vuur
1010 weer in nieuwe heftigheid opblaait. Op den grond smeult hel nog overal, en het vuur vreet steeds dieper in den Peelgrond. Op het oogenblik is hel vuur gedoofd, behalve enkele honderden hoopen turf, die nog in brand slaan. Terwijl de Peel op verschillende plaatsen in vollen gloed stond, heerschte in de dorpjes aan den rand van het Peelgebied diepe rust. Dit is niet zoo onverklaarbaar, als het voor den
1015 buitenstaander lijkt, en er gaat immer, geen jaar voorbij zonder dat minstens een flinke Peelbrand uitbreekt ofschoon het zelden of nooit zoo hevig heeft gebrand als gisteravond. Bij zulk een brand is de Peelgrond tot op een diepte van eenige meters aan het branden, en aan weggravingen of een andere wijze van blusschen is dan niet te denken. Het vuur rolt in de richting van den wind, en verbrandt alles wat het op zijn
1020 weg vindt. Dit is uitsluitend veen, bosch en hei. Woningen liggen in de eigenlijke Peel niet, wel op den zandgrond aan den rand van het veengebied, maar als het vuur tot zoover is gekomen, dooft het vanzelf uit gebrek aan voedsel.

2 maart 1932 **BRAND IN DE DEURNSCHE PEEL**

1025 In de Deurnsche Peel is gisteren eveneens een groote brand uitgebroken. Zeer veel turf ging verloren. Omtrent den brand in Griendtsveen vernamen wij, dat hedenmiddag het vuur vrijwel bedwongen was. Nablussching is echter noodzakelijk, daar het vuur toch nog, ondanks het jaargetijde, is ingevreten, evenwel niet in die mate als het 's zomers voorkomt. Een aanzienlijke hoeveelheid turf werd een prooi der vlammen. Op de
1030 veenderijen van de N.V. Griendtsveen gingen 25 à 30 bulten verloren. [Gisterenavond te 6 uur is brand ontstaan bij wachtpost 18. Des nachts m half een was men het vuur meester.]

3 maart 1932 **HEIDEBRAND IN DE PEEL Door de vonken van een locomotief.**

1035 Eergisterenmiddag is onder Griendtsveen in de Peel een heidebrand uitgebroken. Het vuur is vermoedelijk ontstaan doordat vonken uit de locomotief van een trein in de droge heide zijn terecht gekomen. Heftig aangewakkerd door den scherpwind greep het vuur wijd om zich heen zonder evenwel een gevaarlijk aanzien te krijgen. Met alle macht is men terstond met de bestrijding van het vuur begonnen. Daar echter met
1040 spuiten hier niets te bereiken valt, moest men zich vrijwel beperken tot het uitslaan van de vlammen hetgeen uiteraard niet snel vorderde. De brand woedde nog hevig voort. Er dreigde echter voor woningen e.a. geen gevaar. Van andere zijde seinde men ons

1045 nog: Hedenmiddag omstreeks 12 uur is een heidebrand ontstaan ter hoogte van het
plaatsje America langs den spoordijk Helmond-Venlo gelegen onder de gemeente Horst.
De brand werd krachtig aangewakkerd door den feilen Noord-Oosten wind en breidde zich
uit in do richting Griendtsveen, waar het vuur zich gedeeltelijk over de veenderijen
der maatschappij Griendtsveen zijn weg baande naar de veenderijen der Mij.
Helenaveen. Deze brand duurt op het oogenblik nog voort. Behalve dat groote
1050 oppervlakten heide zijn kaalgebrand, werden ook flinke voorraden turf aangetast.

Een tweede brand.

Omstreeks zes uur gisteravond is een nieuwe brand ontstaan langs genoemde spoorlijn
ongeveer ter hoogte van wachtpost 18 tusschen de stations Helenaveen en America. Deze
brand kon vrij spoedig worden gestuit.

1055 In beide gevallen wordt de oorzaak gezocht in vuur van de locomotief van
voorbijkomende treinen.

Een jaarlijksch verschijnsel.

1060 VENLO 2 Maart. Dinsdagnacht tegen 2 uur kon het vuur te Helenaveen geen verder
voedsel vinden. [zie verder boven]

12 maart 1932 **DE PEELBRANDEN**

Het officieel rapport

1065 Het officieele rapport inzake de oorzaak der Peelbranden, die verleden week onder de
gemeente Deurne hebben gewoed wijst ten opzichte der meeste branden roekeloosheid der
belanghebbenden als oorzaak aan

De hoeveelheid gegraven turf, die verleden week te Griendtsveen bij de Peelbranden
een prooi van het vuur is geworden, is thans vastgesteld op vijftig wagons.

1070 24 juni 1932 **VEENBRAND IN DE PEEL**

Het vuur vreet in de turfmassa's

1075 Men bericht ons verder omtrent den veenbrand in de Peel, dat het vuur reeds dagenlang
voortsmeult in de turfvelden. Met groote happen vreet het vuur zich een weg in de
massa's grauwe en zwarte turf. Naar schatting werden tot nu toe ongeveer 3500 kubieke
meters turf vernield. Als steeds gaat het blusschings- en bestrijdingswerk met groote
moeilijkheden gepaard, aangezien het vuur ntei zelden in het inwendige der massa's
voortwoekert en in vele gevallen bezwaarlijk te bereiken valt

Veen-, heide- of bosbranden in 1933

1080 13 maart 1933 **DE PEEL BRAND WEER.**

Turfstapels in laaienden vuurgloed.

De Venlosche correspondent van de Msb, seinde gisterenavond:

1085 Zooals telken jare in 't voorjaar de Zwaluw met een onfeilbare zekerheid, naar onze
koudere streken wederkeert zoo ook komen in het voorjaar op geregelde tijden eenige
Peelbranden voor.

Niemand weet hoe het vuur ontstaat en geen mensch kan zeggen hoe lang de brand duren
kan en hoe diep de vuurwolf zich in den zwamachtigen veenbodem invreet.

1090 Zaterdagavond omstreeks acht uur is in de Peel nabij den grindweg Liesel-Helenaveen
langs het afwateringskanaal de Peelvaart, de eerste Peelbrand van dit jaar
uitgebroken. Door den helderen maannacht reden wij met onze auto naar de bedreigde
plek. In diepe rust lag het Noord-Limburgsche land en scheen zich niet te bekommeren
om het gevaarlijke element: vuur.

1095 Van Helden reden wij via Panningen naar Meijel en terwijl onze oogen door het
nachtelijk duister speurden doemde even voorbij het Kanaal een rossig-roode vuur
schijn op die zich slechts vaag afteekende tegen den maanbelichten heuvel.

Al spoedig waren wij den vuurhaard genaderd. Voor ons uit aan den Zuidkant van de
Heitraksche Peel brandde een 25--tal turfstapels.

1100 Duizenden turven opgestapeld in hoopen van circa 1½ M. hoog brandden als laaiende
fakkels en verspreidden een hevigen gloed en 'n adembenemenden benauwendenden turfrook.
Meerdere veenarbeiders uit Helenaveen waren druk in de weer rondom de brand endi
hoopen een greppel te graven, zoo diep dat het bovenop liggende veen geheel werd
weggespti en de droge zandgrond te voorschijn kwam.

Uitbreiding van het vuur, dat zich zoo gaarne onder den grond vastvreet en dus
ongemerkt voortwoekert, werd daardoor grootendeels voorkomen.

1105 De gloeiende en loeiende turfmassa's zullen inmiddels nog wel een paar dagen branden,
zoordat ze geheel zullen zijn uitgeteerd.

Het is buitengewoon opvallend, dat er in het Peelgebied zoo weinig menschen zijn, die

1110 zich ook maar iets van zoo'n Peelbrand aantrekken. Op een boerderijtje, dat nauwelijks 500 M. van de plaats van den brand verwijderd was, was alles in diepe rust, alsof dit brandje niet meer beteekende dan een regenbuitje. Alleen de kippen waren onrustig en bleven niet op hun stok en de haan kraaide met frisch geluid, als begroette hij in den fellen vuurgloed den komenden morgenstond.

1115 13 maart 1933 [...] Zaterdagavond is bij Helenaveen de eerste peelbrand van dit jaar uitgebroken... Een 25-tal turfstapels bevattende duizenden turven verbrandde. Maatregelen zijn getroffen, dat het vuur niet onder den grond zal voortwoekeren. Men vermoedt echter, dat de brand nog wel een paar dagen zal aanhouden.

1120 13 maart 1933 **DE PEEL BRANDT WEER.**
MEIJEL. Turfstapels in laaiende vuurgloed.

Zaterdagavond omstreeks 8 uur is in de Peel nabij den Grindweg Liessel-Helenaveen, langs het afwateringskanaal de Peelvaart de eerste Peelbrand van dit jaar uitgebroken.

1125 Aan den Zuidkant van de Heitzaksche Peel bij Meijel brandden een 25-tal turfstapels. Duizenden turven opgestapeld in hoopen van circa 1½ M. hoog brandden als laaiende fakkels en verspreidden een hevigen gloed en een adembenemenden, benauwendenden turfrook.

1130 Meerdere veenarbeiders uit Helenaveen waren druk in de weer rondom de brandende hoopen een greppel te graven, zoo diep, dat het bovenop ligende veen, geheel werd weggespit en de droge zandgrond te voorschijn kwam.

Uitbreiding van het vuur, dat zich zoo gaarne onder den grond vast vreet en aldus ongemerkt voortwoekert, werd daardoor grootendeels voorkomen. Het is buitengewoon opvallend, dat er in het Peelgebied zoo weinig menschen zijn, die zich ook maar iets van zoo'n Peelbrand aantrekken.

1135 20 maart 1933 **BOSCHBRAND NOORD-PEEL.**

1140 In de streek van Mill, in de Brabantsche Noord-Peel, heeft een hevige boschbrand gewoed. Doordat een krachtige stormwind uit het Zuid-Westen woei, was in korten tijd een uitgestrekt complex aangetast. Na langdurige blusschingspogingen van vele personen kon de brand tenslotte worden bedwongen. Een groote ?kte dennenbosch is is vlammen opgegaan.

1145 19 april 1933 **PEEL- EN BOSCHBRAND.**
Gemeenteboschen van Venray in vlammen.

Boschbrandweer in volle actie.

1150 Maandagmiddag is brand uitgebroken in de Meerselsche Peel gelegen tusschen Deurne en Venray. De brand moet ontstaan zijn nabij de Kraaienhut aan den Provincialen weg. De Deurnsche brandweer, die onmiddellijk met groot materiaal te hulp snelde, kon tegen den fellen vuurgloed niets uitrichten. Aangewakkerd door den sterken N. O. wind en gretig voedsel vindend in de droge turf - gronden, nam het vuur groote afmetingen aan en brandde tegen den wind in met groote hevigheid voort. Eenige H. A. stonden in een minimum van tijd in lichter laaie. Meters hooge vlammen stegen op en de brandweer, die door talrijke boeren uit den omtrek geholpen werd, bepaalde er zich toe vuurdijken op te werpen en vuurgreppels te graven, om aldus het vuur tot stilstand te brengen.

1160 Tegen den avond scheen het dan ook, dat de Peelbrand in hevigheid afnam. Gedurende den nacht is het vuur echter door de vuurdijken doorgebrand en Dinsdagmorgen gelijktijdig op vier verschillende plaatsen over een afstand van circa 10 KM. wederom uitgebroken. Eenige bosschen in 't gehucht Merselo onder de gemeente Venray werden door het vuur ernstig bedreigd. Ook hier trachtte men door het opwerpen van breede vuurdijken de vlammen te stuiten. Dit is echter niet mogen gelukken en Dinsdagmorgen werden de gsmeenteboschen van Venray door het vuur aangetast.

De boschbrandweer van Venray werkt uit alle macht om den geweldigen boschbrand te blussen, doch is hierin nog niet geslaagd.

1165 Het vuur brandt nog steeds met onverminderde kracht voort en over den omvang der schade is nog niets bekend.

22 april 1933 **VLAMMENSPEL Zwarte plekken in Noord- Limburg.**

1170 VENLO. - De afgelopen week is in Noord- Limburg rijk aan branden geweest en het mag wel een merkwaardigheid genoemd worden, dat ieder jaar in het voorjaar, wanneer droge winden uit Noord-Oostelijke richting over het land trekken, hier en daar het vuur plotseling uitbreekt om uitgestrekte bosschen en heidevelden te verwoesten. Moeten we dus aan den schralen wind de schuld geven van al die branden? De vraag kan

1175 direct met „neen" beantwoord worden, want er is nog geen wind hoe heet of hoe droog
ook, gespeeld heeft den boel in vlam te zetten. Het staat dus vast dat de oorzaak van
al die branden niet in den wind zit, maar dat deze gezocht moet worden bij de
mensen, die nog maar altijd de beste raadgevingen en beden, om voorzichtig te zijn
met het wegwerpen van brandende lucifers of het wegwerpen van sigaar of sigaret, of –
1180 wat niet minder gevaarlijk is – met het uitkloppen van hun pijp, in den wind slaan en
die de achterlijke stelling innemen, dat ze zoo vaak een brandende pijp in de hei
hebben uitgeklopt en zoo vaak een peukje sigaar in het droge gras hebben weggegooid
zonder dat erdoor brand ontstond. En ze leven in de heilige verbeelding, dat de
ongelukjes, die er op deze manier begaan worden, altijd afkomstig zijn van andere
mensen en dat bij al hun onvoorzichtigheid zij noot een ongelukje zullen teweeg
1185 brengen.

Hoe moet men nu dezen menschen aan het verstand brengen dat allen, zooals we fr zijn
ervoor moeten waken, dat de branden in bosch en hei, ophouden, of tenminste beperkt
worden? We gelooven, dat het vechten tegen de bierkaai is, want altijd en overal ziet
men, buiten zijnde, de noodige waarschuwingen en raadgevingen, terwijl het niet
1190 zeiden voorkomt, dat juist achter het bordje met een waarschuwend opschrift een brand
uitbreekt....

Intusschen geven we de vertrapte hoop niet op en gelooven, dat tenslotte, gelijk de
druppel den steen op den duur uitholt, de wandelaars na herhaalde waarschuwingen
zullen inzien, dat „een sigaret in het droge gras" uiterst gevaarlijk.

1195 Waar heeft het deze week, in. de beruchte Paaschweek, niet overal gebrand? In ieder
dorp, in ieder gehucht, hoe klein ook, heeft het vuur grootere of kleinere
verwoestingen aangericht. Trekt men door het land, dan ziet men overal uitgestrekte
stukken zwartverbrande heide, verkoold houtgewas en zelfs verbrande dennenbosschen.
Het is de vreugde van het z.g. Paaschvuur, maar het geschiedt op een beduidend
1200 rcekelooser manier dan vroeger toen in iedere gemeente op de hoogste heuveltoppen
teertonnen of reusachtige hoopen hout met afval in brand werden gestoken en de
gansche buurt in den naderenden avond er omheen stond en zich verlustigde in het ten
hemel lekkende vlammspel. wachtende op het soms overdadig nuttigen van
Paascheieren, die thuis, na afloop van het Paaschvuur, genuttigd werden

1205 Dat mooie, oude gebruik, dat in het uiterste Noorden van onze provincie ook reeds aan
het uitsterven is, heeft veelal plaats gemaakt voor... het in rook doen opgaan van
een perceel heide. Hetgeen nogal wat gevaar meebrengt.

Een Peelbrand in dezen tijd van het jaar is de gewoonste zaak van de wereld, zoodat
de menschen, die in de buurt wonen, er niet de minste acht op slaan. Voor een
1210 vreemdeling lijkt zoon voorjaars-Peelbrandje soms heel wat, vooral wanneer hij in den
nacht deze ontdekking doet. Is die vreemdeling aan een blad verbonden, dan zal hij
allicht naar de telefoon hollen om zn blad op de hoogte te stellen van wat hij zag
Doch, wanneer de Peellanders van dergelijke, soms fraai gestelde branden lezen, halen
ze de schouders op. "Voor dat beetje!" zeggen ze.

1215 Maar de Paaschdagen geven ook aan de andere zijde van de Ncord-Limburgsche Maas den
boschblusschers handen vol werk. Het brandde zeer ernstig op de Arcensche grens, het
brandde op meerdere plaatsen onder Ottersurn, Gennep, en in de uitgestrekte gemeente
Bergen – en het brandd ook eventjes op de Groote Heide te Venlo. Solidariteit?

1220 10 september 1933 **PEELBRAND TUSSEN MEYEL EN NEDERWEERT.**

Het vuur woekert langzaam voort.

Wederom is brand ontstaan tusschen Meyel en Nederweert in de Peel, die waarschijnlijk
reeds enkele dagen geleden ontstaan is, doch die zich eerst thans bij de toenemende
windsterkte heeft geopenbaard. Het vuur heeft ongeveer een lengte van een km en een
1225 breedte van ½ km. Het vuur kruipt langzaam voort in Zuid-Westelijke richting. Nu eens
laaien de vlammen hoog boven den grond op, dan weer ziet men niets dan dichte
rookwolken, daar het vuur op vele plaatsen op meer dan een meter onder den grond
woedt. Met man en macht is men met het blusschingswerk bezig, doch het is tot nog toe
niet mogen gelukken het vuur eenigszins te beperken. Arbeiders uit Meyel en
1230 Nederweert zijn bezig een greppel rondom het brandende gebied te graven, om zodoende
te trachten het vuur binnen die oppervlakte te beperken.
Omtrent de oorzaak van den brand tast men nog in het duister.

Veen-, heide- of bosbranden in 1934

1235 17 februari 1934 **VEEN- EN GRASBRANDEN**

Het begon weer in de Peel

Men bericht ons uit de Brabantsche Peel, dat nabij het Peelkanaal onder de gemeente
Deurne een begin van een veenbrand is uitgebroken. Een gunstige factor was, dat er

1240 vrijwel windstilte heerschte, waardoor men erin slaagde den brand in de kiem te smoren.
Zooals bekend, zijn veenbranden, ook in de Peel, berucht en verraderlijk, omdat zij de eigenschap bezitten zich onder de veenlaag voort te planten en onverwachts groote uitbreiding te nemen. De mate van droogheid van den opperbodem speelt hierbij een groote rol, wat ook geldt voor de bekende "grasbranden". Dit voorjaar is wegens den
1245 regenarmen winter de toestand van heide, graskanten, enz. van dien aard, dat het gevaar voor grasbranden en uitbreiding daarvan vrij groot moet worden geacht. Voorzichtigheid bij het veelal opzettelijk afbranden van dorre graspanen lukt uit dien hoofde bijzonder gewenscht.

1250 19 februari 1934 **BRAND IN DE PEEL.**
Turfgebied over kilometers in brand.

DEURNE, 18 Febr.

Zondagmiddag brak opnieuw een Peelbrand uit. Het vuur breidde zich smeulend over een groote oppervlakte uit.

1255 Door een lichten wind aangeblazen, breidde de brand zich snel uit, zoodat tegen het vallen der duisternis, die hedenavond door het wolkendek bijzonder dicht was, de geheele hemel boven de wijde Peel een groote vlammenzee geleeke.
Men kan niet van groot gevaar spreken aangezien op de plaats, waar de brand heil
1260 hevigt woedt, bijna geen huizen te bespeuren zijn.

21 februari 1934 **VEENBRANDEN IN DE PEEL**

Rosse vuurgloed tegen den avondhemel

1265 Reeds maakten wij melding ervan, dat onder de gemeente Deurne een kleine Peelbrand uitbrak, die in de kiem. kon worden gesmoord. Wij wezen echter tevens erop, dat dergelijke veenbranden de eigenschap bezitten zich onbemerkt en daardoor ongestoord te kunnen voortplanten in de veenlagen onder het aardoppervlak. Het is die omstandigheid, welke het noodzakelijk maakt bij veenbranden steeds de grootste waakzaamheid in acht te nemen, want meer dan ééns is het gebeurd, dat gerulmen tijd
1270 nadat men het brandende element overwonnen waande, dit zich met vernieuwde kracht op meerdere punten tegelijk deed gelden.

Deze geschiedenis heeft zich herhaald. De kleine brand langs het Peelkanaal in de omgeving der kerkdorpen Liessel en Helenaveen, en die, dank zij de windstilte, verleden week kon worden beteugeld, is eenige dagen later opnieuw uitgebroken.

1275 Tegen den avond van Zondag heerschte het vuur op talrijke punten over een aanzienlijke breedte. Behalve de veenlaag vatten ook de formidabele turfhoopen vlam, en zoo kreeg men weer het uit vroegere Peelbranden welbekende indrukwekkende schouwspel te zien. Een rosse vuurlijn legde zich vast in den avondhemel.
De Peelwerker verricht kalm zijn blusschingsen bestrijdingsarbeid. Water gebruikt men
1280 niet als het geëigende middel om veenbranden te blusschen. Meer afdoende helpt het zand. Steeds maar weer worden met kruiwagens nieuwe hoeveelheden zand aangevoerd. Omtrent de schade aan door het vuur vernielde turf valt geen bepaalde mededeeling te doen. Uit den aard der zaak is het een enigszins gunstige omstandigheid, dat de winter en dus het verbruiksseizoen bij uitmuntendheid grootendeels achter den rug is.
1285 Daarnaast staat echter, dat den laatsten tijd in het veenbedrijf een vrij aanmerkelijke opleving valt te constateeren. Er is behoorlijke vraag naar turf gekomen en vele scheepsladingen zijn vooral gedurende de jongste maanden afgeleverd. In zoverre dus gevaar mocht dreigen voor een steeds verder om zich heen grijpen van het vuur, zou een stagnatie in de afleveringen met de daaraan verbonden
1290 bedrijfsschade het gevolg kunnen zijn.

17 maart 1934 **Peel in vlammen.**

Het vuur woedt over een lengte van ongeveer drie kilometer onder de gemeente Someren, Asten en Nederweert.

1295 Vrijdagavond tegen zes uur is door tot nog toe onopgehelderde oorzaak brand uitgebroken in de Limburgsch-Brabantsche peel. In betrekkelijk korten tijd had het vuur - door een fellen Z. O.-wind aangewakkerd - een angstvallig grooten omvang aangenomen. De veen- en heidebrand woedde na eenigen tijd namelijk reeds over een lengte van ongeveer drie kilometer en het vuur vrat als maar voort in Z. O. richting.
1300 De vuurzee was dan ook tegen negen uur van dien omvang, dat naar het oordeel van deskundigen uit de veenbedrijven alle bluschpogingen gevoeglijk ongedaan konden blijven.

De vuurzee, die Vrijdagavond in de peel woedde, was van zulk een omvang, dat het vuur reeds op uren afstand waar te nemen was. Toch was de belangstelling bij het vuur

- 1305 betrekkelijk gering: wat groepjes personeel en arbeiders uit de verschillende veenderijen; de politie uit de streek en enkele peelwerkers, dat was de belangstelling, die er bestond voor het geweldige, min of meer beangstigende schouwspel.
- Het vuur was niet dichtbij te benaderen. Niet alleen, om de geweldige hitte, die de
1310 brandende hei- en veengronden afwierpen, maar op de eerste plaats, omdat men er nooit zeker van is, wanneer het vuur daar zijn vernielend werk verricht heeft. De strooken peelgrond, welke oogenschijnlijk door het vuur geheel zijn verteerd, blijven bijna steeds nasmeulen onder de grondoppervlakte. Lang blijft de afgebrandde peelgrond ten gevolge hiervan een geweldige hitte uitstralen en niet zelden gebeurt het, dat de
1315 brand met een plotselinge vuurstraal, die vanuit den turfgrond opschiet, in hernieuwde heftigheid ontvlamt. Temeer waar hier de vuurzee door den striemenden wind, die over de peel woedt, als het ware voortgejaagd wordt, moet men steeds op een behoorlijken afstand van het vlammspel blijven en is elke blusschingspogingen practisch onmogelijk.
- 1320 Deskundigen zagen er Vrijdagavond tegen tien uur geen gat in, hoe dezen peelbrand tot een einde zal komen. Het vuur heeft namelijk nog het grootste gedeelte van de peel voor zich en de wind woedt nog in alle heftigheid voort, zoodat het vuur steeds verdere gejaagd wordt over de Brabantsche en Limburgsche hei- en veengronden. De mogelijkheid bestaat nog, dat het vuur zal stuiten op een der wegen, die de peel
1325 doorkruisen. In de streek weet men echter uit ondervinding maar al te wel, dat het gevaar voor overwaaien der vlammen of voor het onder den aangelegden weg doorvreten van het vuur niet denkbeeldig is.
- Wie in de peel zit, ziet niet op een turfje en bij een peelbrand speelt een hectaartje grond geen voorname rol. Maar bij een vlammspel zooals dat Vrijdagavond
1330 woedde, wordt toch enorme schade aangericht. Nog grooter zal deze schade echter worden, als de verschillende scheepsladingen turf, die over heel die streek verspreid te drogen staan, alle door het vuur verteerd worden. En het gevaar hiertoe is groot. Woningen liggen er in het thans geteisterde peelgebied weinig of geen. Bovendien ziet de peelboer tijdig het dreigende gevaar. Hij kent zijn streek en weet, wat hem in
1335 geval van peelbrand te doen staat. Wanneer de vlammen huizenhoog opklaaien en over een onafzienbare vlakte alles wat ze op hun weg ontmoeten kaalvreten en vernielen en de hemel over de heele streek rood kleuren, controleert hij even de windrichting en als deze niet naar zijn gebied wijst, segt hij tegen zijn vrouw "de peel brandt weer, Trien" en... stapt in bed. Een vuurzee zooals de stedeling zelden of nooit te
1340 aanschouwen krijgt, verwekt bij de lieden van deze streek weinig verbazing of angst: 't is nu eenmaal een jaarlijks terugkeerende ramp, die wel aanzienlijke schade kan veroorzaken, maar toch niet als onoverkomelijk beschouwd wordt.
- Naar we hedenmorgen bij informatie vernamen was de brand ingevolge de nachtelijke regens sterk verminderde en liep dood. Gevaar voor uitbreiding was niet meer
1345 aanwezig.

1 juni 1934 **Nederweert.**

- Peelbrand. - De laatste dagen is de Peel weer aan 't branden voornamelijk tusschen de zesde en tiende baan onder de gemeente Nederweert. De groote droogte en den tamelijk
1350 sterken wind maken blusschen nagenoeg onmogelijk, al zijn meerdere personen geregeld in de weer om te trachten het vuur te stuiten. Ook vele te dragen staande hoopen turf zijn een prooi van het vuur geworden.

11 juli 1934 **Ospel.**

- 1355 Peelbrand. Dinsdagmiddag brak in de groote Peel wederom een hevige peelbrand uit, welke, aangewakkerd door fellen Noord-Oostenwind spoedig een groote oppervlakte peel en heide in vlam zette. Met de groote droogte valt aan blusschen niet te denken, alhoewel hiertoe de noodige pogingen worden gedaan.

- 1360 9 augustus 1934 **PEELBRAND.**
SOMEREN.

- Dinsdagnamiddag vatte door onbekende oorzaak de Heusdensche peel wederom vlam. Binnen korten tijd verspreidde zich dikke rookwolken, nu en dan verlicht door hoog
1365 opklaaiende vlammen, over de uitgestrekte heide en peelvelden. Een groote turfmijt in de omgeving ging in vlammen op. Eenige tientallen hectaren werden reeds een prooi der vlammen. Dinsdagavond woedde het vuur nog steeds voort, Aan blusschen viel niet te denken.

16 augustus 1934 **GEWELDIGE PEELBRAND BIJ SEVENUM**

- 1370 Reeds enkele dagen geleden zag men aan den Westelijken horizon geweldige rookkolommen

drijven. De Peel brandde weer.

- Dinsdag echter had de brand een groote uitbreiding gekregen Waren op Maandag een 150 H.A. heide en veen verbrand, thans is de uitgestrektheid misschien dubbel zoo groot. De gemeentearbeiders hebben dag en nacht moeten werken om 't vuur terug te houden van 't ontgonnen gebied. De schade wordt vergroot, doordat verschillende bijenstands verbrand zijn, vooral van Duitsche imkers. Ook enkele korenrijten en gestoken turf gingen verloren. Op 't oogenblik van afzenden van dit bericht is 't vuur verminderd. Bij de biusschingswerkzaamheden onder leiding van burgemeester Everts, had deze 't ongeluk bij 't springen over een sloot een spier sis 't been te scheuren, zoodat hij zich onder dokters behandeling moest stellen.
- De imkers zijn van meening, dat deze groote schoonmaak ook zijn goede zijde heeft. In de volgende jaren zal n.l. jonge heide groeien op 't verbrande gebied, die veel meer honing geeft, dan de manshooge oude heide met weinig bloem. Merkwaardig is ook, dat de meeste bijen, die omkomen, niet met de korven verbranden, maar al vliegende door den rook bedwelmd worden en zoo den dood vinden. De korven, die in 't vuur gestaan hebben zijn hoewel gedeeltelijk ontvolkt, toch niet geheel verloren.

21 augustus 1934 **Vlammen laaien in de Peel**

VIJFHONDERD HECTAREN VERKOOLD

- 1390 **Met vlammden muil verslindt de vuurwolf turf grond, heide en bosschen**
Het lokkende vuur

- De Peel brandt. Weer voor de zooveelste maal. Nadat in de afgelopen week reeds enkele honderden hectaren verbrand zijn, is Maandagavond de felle vuurgloed opnieuw opgelaaid. Over een uitgestrektheid van meer dan 500 H.A. is de grond verkoold. Een felle stormwind heeft de vlammen voortgezwiept over den bodem, die zulk rijk voedsel geeft. Op vijf plaatsen tegelijk woedden de vlammen in het gebied, liggend tusschen de Noorden Midden-Limburgsche dorpen Sevenum, Maasbree, Meyel, Someren, Asten en Deurne.
- De geheele Peel, de geheimzinige streek, onherbergzaam en haast onbekend, met haar onbegrensde zwarte einders, laaide Maandagnacht op in een wilden vuurgloed, die tot op vele kilometers afstand zichbaar was. Haast over het geheele Noord-Limburgsche land werd de scherpe, penetrante brandgeur door den stormwind voortgedragen. Tegen het aanbreken van den morgen woedden de vlammen nog voort. Doch het voedsel zal allengs verminderen....
- De Peel brandt....
- De Peel, die gemeden wordt, die anders door een dichten sluier voor het oog verborgen blijft, zijn we gaan bezoeken in een stormachtigen macht. De vuurgloed, die reeds in Venlo zichtbaar was, trok met magnetisch geweld....
- Een kleine wagen suist over den weg. De wind beukt, huilt en giert om het blinkend ding, dat in rappe snelheid tegen de stormvlagen laveert en ondanks allen tegenstand bilometers vreet. Soms lijkt het, alsof de joelende windvlagen het kleine ding willen opnemen, hoog van den gladden weg, om het met een ferm smaken tegen de breede boomen langs zij te smakken. Doch de auto suist voort en houdt zijn vaart. Ginds lokken de felle vlammen. De hemel is rood gekleurd. Ginds brandt het en fel ook. De wind speelt vannacht gevaarlijke parten. Misschien loopen bosschen gevaar en hebben de kronkelende vlammen in haar wreed fonkelenden golvendans de armoedige plaggenhutten der Peelwerkers reeds geplunderd? Deze sombere overpeinzing valt over ons, nu de wind fluitend giert. Zulk een aanmoediging kunnen de vlammen gebruiken!
- De vuurwolf zal breed zijn vlammden muil opensperren. Gretig zal hij turfgrond, heide en bosschen verslinden zonder ze te tellen, de vele hectaren, die armen peelschouwers een schamel bestaan moeten geven....
- De Peel brandt....
- Achter Blerick op het open veld wanen we ons reeds dicht bij den lichtenden hemel. Vijf breede lichtbundels hangen in het zwarte firmament, vijf machtige schijnwerpers in de donkere, rumoerzieke lucht. Ginds brandt de Peel. Ginds worden de vlammen voortgezwiept! Doch waar? Waar is de haard? We trachten den afstand te schatten. 5 tot 10 K.M.? We zouden het wel willen, maar de feiten zijn anders! Het "waar" is het fata-morgana der Peel, een wreed geheim. Haar raadsel verschilt slechts van de bekende woestijnverschijnselen, dat men hier zeker weet, dat het niet enkel luchtspiegeling is, ontstaan onder bepaalden atmosferischen druk. Het is géén zinsbedrog. De breede vuurgloed, die boven de sombere einders samengepakt is, doelt met volstrekte zekerheid erop, dat er brand is en een felle ook.
- De Peel brandt...
- Boomen en palen, huizen en schuren vliegen voorbij in eentonig gelid. Achter dichte

bosschen zien we een oogenblik den vuurgloed schuilgaan.

Lange vuurtrein

1440 Na een wegkromming achter Horst kunnen we een openvlakte aan onze linkerhand
overzien. Den gloed hebben we benaderd. Het is een breede, langgetrokken streep
geworden, die heirood fonkelt en staroogt. Na nog een paar krommingen van den weg
nabij Venray krijgen we plotseling de vlammen van heel dichtbij te zien. Het lijkt
een lange vuurtrein, die langzaam met breede dampwolken voortstoomt. Even bedekt een
1445 zwart silhouet, de romp en lange vlekwielen van een plotseling opgedoken molen, het
helder vuurgezicht. Dan zien we de vlammen weer, die traag voortkruipen aan den
einder, gluiperig als valsche slangen.
Voor Venray buigen we af in de richting Deurne. De vuurhaard blijft aan onze
linkerhand. We komen al dichterbij. Weer schatten we enkele kilometers.
Doch weer is het gezichtsbedrog. De vlammen zijn nog even ver
1450 We rijden door een open vlakte. Hier heeft de wind vrij spel met onzen wagen, die
zijn speelbal wordt. De motor zwoegt en dendert zwaar. De wind giert in sarcastisch
grijnslachen om het blikke ding op raderen, dat zijn vaart doorklieven wil. De grauwe
boomen langs den smalle veldweg schudden rillend hun zwaarbeladen takken. Een kat
sluipt plotseling snel den weg over, een donkere flits in het booglicht der
1455 autolampen. Een hond vult met zijn klagelijk wee gehuil het stormorkest aan....

Altijd weer vlammen

Deurne. Nog steeds de vlammen aan de linkerhand, vór ons uit! Richting Asten, na
eerst tot groote ontstemming van den dampenden auto een diep karspoor van een
1460 veldweg, die doodliep, beproefd te hebben. Dan krijgen we de vlammen van zeer
dichtbij te zien. We stoppen en meten den afstand met de oogen. Het is nog ver, wel
twee uur gaans! Ertusschen ligt een breed moeras, verraderlijk diep!
Opnieuw voort. Opnieuw een veldweg ingeslagen. Ook ditmaal vergeefs. Dan maar Someren
en het kanaal probeeren te bereiken, dat ons in het hartje van de Peel voeren kan. De
1465 weg, vlak langs het kanaal is smal. Enkele maanden geleden verdronken hier vier
mensen bij een nachtelijken tocht. De wind giert Doch ginds lokken de vlammen, die
gevoelens verstompen. En langs het kanaal gaat de tocht voort. De vuurgloed wordt
bloedrood weerkaatst in het donkere water. De wind spoelt en slaat spattende golven,
die tegen de loodrechte wanden beuken. De wagen snort voort. Vlak naast ons liggen
1470 het donker kanaal en de roode gloed. Het water ligt met den weg gelijk... Overmoedige
autobestuurders worden zonder de minste hindernis gastvrij opgenomen.
We probeeren het water weg te denken.
Het vlammen-spel aan de overzijde levert een machtig gezicht. Fellaaiend klimmen ze
omhoog, kronkelen en werpen fantastische gestalten van zich af. Onverwacht zinken ze
1475 weer weg, rook dampend, in den grauwen bodem. Die dan opnieuw begint te gloeien in
steeds wijder reikenden kring...
Daarboven stijgen dichte rookwolken op. Tot 'n breeden bundel strengelen ze samen.
Rood beschenen spreiden ze zich uit en deinen weg naar den grauwen achtergrond zonder
eind. We ontmoeten twee marechaussees, twee fietsten en 'n hond. De mannen der wet
1480 wijzen ons den weg naar den vuurhaard. Brugsluis 14 moeten we oversteken...!

Zoeken

Dat moet gezocht worden. We komen een brug voorbij en stoppen. Aan de overzijde is
geen weg. We komen een sluis voorbij. Geen weg. Weer een brug. Nog geen weg. Sluis
1485 brug en een weg, dien we inslaan. Mis. De weg loopt dood in het veen. Terug. Nieuwe
sluis, nieuwe brug. Eindelijk no. 14. We glijden er over heen. Weer liggen de vlammen
aan onze linkerhand. Aan de hand van een kaart zoeken we uit, waar we ons bevinden.
Het blijkt, dat we bezig zijn in een groote boog om den vlammenhaard heen te rijden.
Dat is de bedoeling niet. Het is twee uur.... midden in de Peel, midden in een
1490 stormigen nacht.
Doorzetten! We rijden door Nederweert en probeeren voor de zooveelste maal een
zandweg. Vergeefs. Hij had ons dwars de Peel kunnen invoeren.
Kelpen en Leveroy laten we achter ons liggen. Dan slaan we op goed geluk een weg
in...
1495 Het geluk is nu met ons. We bereiken den vlammenhaard. Wel moeten we ruim een half
uur loopen, maar komen zullen we er.
Nog steeds gloeit het. Hoe dichterbij, des te machtiger schouwspel. Het is een
feëriek aspect. Lange rijen turfhoopen, gereed voor verzending, zijn uit elkaar
gevallen, verkoold reeds. Zij zijn het, die als fakkels oplichten in den nachtelijken
1500 hemel, die tot op verre afstanden hun rooden lichtgloed verspreiden. Millioenen
vlammen spelen hier hun spel...

Enkele peelboeren houden de wacht. Zij blijven op eerbiedigen afstand, want de hitte is ondraaglijk. Het roode licht werpt sombere schaduwen over hun verweerde gezichten. "Er is niets aan te doen," vertelt er een. "Afwachten tot er regen valt. Blusschen baat niet. Waar haal je water vandaan? Maar afwachten. Het gaat wel uit. Het brandt ieder jaar. We kunnen er niets tegen doen."
1505 "Loopen de plaggenhutten geen gevaar?"
"Sommige ! Maar de bewoners wekken we tijdig, als er gevaar dreigt. Enkele van ons houden om beurten dag en nacht de wacht."
1510 "De schade....?"
"Ja, veel scha, maar wat te doen? Kan-nie helpen. Maar opnieuw graven, nieuwe hopen zetten....!"

De oorzaak weet men niet. Soms ontstaat de brand door kwaadwilligheid. Dan weer zijn achtelooze toeristen de schuldigen. En de boeren zelf, vooral de ouderen, gelooven, dat de brand vanzelf, "vaneiges" ontstaat. Zij zijn van meening dat al kan men boven den grond ook geen vlammen zien, ondergronds de vlammen toch blijven voortsmuilen om vooral bij dagen met sterken wind plotseling te voorschijn te komen. Deze brand woedt thans ruim eenweek lang. 500 H.A. turf-, heide- en boschgrond is verbrand. Gebluscht is hij nog geenszins. Integendeel, bij een wind als dezen kunnen de vlammen makkelijk nog groote afstanden afleggen.

Regen is de eenigste kans, dat het blusschingswerk afdoende wordt. Soms, zoo vertellen ons de boeren, veroorzaakt de dichte samenpersing van de heete lucht een regenval, die speciaal boven de Peel neerkomt. Dan is het vuur spoedig gedoofd. De wind is nu nog sterk. De lucht kondigt geen regen aan. De peelboeren moeten afwachten tot het getij hun gunstiger is. Zelf ingrijpen kunnen ze niet. Alleen sleuven graven kan in sommige gevallen nog redding brengen. Maar daarvoor is de wind thans te heftig.

De vlammen worden nu over de greppels heen gestuwd. En dan worden veel moeite en zware inspanning vergeefs.

Het vuur smeult voort op een diepte van 50 tot 60 c.M. onder de grond. Op plaatsen hebben we zelf over den vuurhaard geloopt. Toen we de hand tegen den grond hielden, konden we de opstijgende warmte duidelijk voelen. Van onderop werken de vlammen zich omhoog. Eenmaal aan de oppervlakte vinden zij ruimschoots voedsel in de dichte heide en het verdorde grastapijt. Op veenplaatsen, die in bewerking zijn, tasten de vlammen direct de opgestapelde turfhoopen aan, die in een oogwenk een prooi der vlammen worden. Zoo blijven en ondergronds, en in de heide en in de bovenste veenlagen de vlammen voortkruipen. Soms dagen, weken, zelfs wel maanden lang!

1540 **Veel schade**

De brand, die momenteel woedt, richt veel schade aan onder de bijenbevolking. Ieder jaar zetten tientallen imkers hier hun korven uit. Zaterdag liepen ruim 160 korven gevaar door de vlammen aangetast te worden. Op het laatste nippertje werden ze echter door de eigenaren gered. Een 6-tal bijenhutten met inhoud gingen echter in de vlammen op. Van de geredde kasten was de verf verbrand, het hout geschroeid, terwijl vele bijen den verstikkingsdood in den rook gevonden hadden. Ondanks hun momenteel verlies waren de imkers echter niet pessimistisch gestemd. Ofschoon zij vele bijen verloren hadden en ofschoon veel honing waardeloos geworden was, hadden de imkers veel hoop op het komend jaar, als de thans verbrande oppervlakte geheel met jong opgeschoten, frissche heide begroeid is. Voornamelijk aan dit jong gewas zit de bloesem, waaruit de bijen de meeste honing weten te zuigen.

De brand heeft aan den turfbodem veel schade aangericht. Het verwoeste Peelland is grootendeels eigendom der gemeente Helenaveen.

Als in het Oosten de ochtend omhoog klimt verlaten we het trieste oord van vernieling. De eens zoo prachtige vlakte, vooral in Augustus, als de hei volop bloeit en het geheele landschap een lichtblauw en paars bloembouquet schijnt, is zwart geblakerd.

22 augustus 1934 **De brand in het Peelgebied**

1560 **Schade tot dusver gering**

Reeds meer dan een week woedt in het Limburgsch-Noord-Brabantsche Peelland een vrij ernstige peelbrand, die, naarmate de wind sterker wordt, in hevigheid toeneemt en uitgestrekte heide- en peelvelden aantast. Tientallen hectaren heideveld, welke thans in bloei staan, zijn reeds door het vuur vernield, terwijl enkele turfhoopen en op aangrenzende landerijen staande korenrijen, eveneens door het vuur zijn aangetast. Hollandsche en Duitsche imkers, die hun bijen in de heide hebben gelaten, hebben uit voorzorgsmaatregel de korven naar de overzijde van het Helenaveensche kanaal

overgebracht.

1570 Dank zij de gunstige windrichting bestaat er voor de uitgestrekte bosschen, welke hier en daar aan het Peelland grenzen, geen gevaar. Zoodra de wind straffer wordt, jagen zware verstikkende rookwolken over het peelland en de omliggende dorpen, terwijl het vuur zich voortplant over heide en het gras waarmede de peelvelden op tal van plaatsen bedekt zijn. De schade is tot dusver gering en zal indien de windrichting gunstig blijft geen grooten omvang aannemen.

1575 22 augustus 1934 **Weer brand in de Peel.**

Maandag is in de Peel, nabij Schepensberg onder Meyel een veenbrand ontstaan, die door den fellen Zuidwestelijken wind werd aangewakkerd en zich tegen den avond uitstreckte over een gebied van 50 H.A.
1580 Groote hoeveelheden voor vervoer gereed staande turf werden een prooi der vlammen. Ook is het vuur overgeslagen naar eenige in de nabijheid van het brandende terrein staande korenrijten. Met het oog op de droogte en den hevigen wind viel aan blusechen niet te denken. De verbrande turf is niet verzekerd.

1585 Naarmate de wind opstak, is de Peelbrand in hevigheid toegenomen. Vooral tegen den avond deed een straffe Zuidwesten wind het vuur opnieuw oplaaien, zoodat dit met groote snelheid over de Peelvlakte joeg en uitgestrekte Peel- en heidevelden in de nabijheid van Meyel in lichtelaaie zette.

1590 Verschillende hoopen uitgegraven turf werden naar veiliger plaats overgebracht. Het vuur woekerde echter met zoodanige snelheid, dat vele veenarbeiders met 't werk niet steeds slaagden, zoodat hier en daar turfhoopen vlam vatten en een prooi werden van het vuur.

Ook enkele korenrijten gingen verloren.
1595 Zware, dichte rookwolken joegen over het Peelland. 30-40 K.M. in den omtrek was de scherpe reuk van de verbrande turf merkbaar. Naarmate de wind ging liggen, nam ook de hevigheid van het vuur af.

Zoolang echter de windrichting gunstig blijft, is geen ernstig gevaar te duchten. Alhoewel uitgestrekte Peelvelden zijn verbrand, is de schade slechts gering.

1600 24 augustus 1934 **De Peel.** - De Peelbrand onder deze gemeente is zoo goed als uitgewoed. Het terrein biedt links van 't rijwielpad naar Helenaveen een troostelooze aanblik, terwijl aan de andere zijde de hei in vollen bloei staat. De zwart geblakerde oppervlakte beslaat naar schatting 600 H.A.

Veen-, heide- of bosbranden in 1935

1605 18 december 1935 **Ospel.**

PEELBRAND.

Zondagmiddag ontstond aan de zg. Musschenbaan in de peel alhier een brand welke door den wind aangewakkerd, spoedig grooter afmetingen aannam, zoodat Zondagavond de lucht van den weerschijs geheel verlicht was en tot op zeer verren afstand was te zien.
1610 Doordat het de laatste dagen gevoren had, zijn dergelijke peelbranden niet gevaarlijk, daar slechts het ruwe gras enz. op de bovenlaag wegbrandt. Door het invallen van regen- en sneeuwbuien in den nacht van Zondag op Maandag werd deze brand spoedig vanzelf geblusht.

Veen-, heide- of bosbranden in 1938

1615 5 april 1938 **EEN WELKOME BRAND.**

Zaterdagmiddag ontstond in de peel aan de zg. Heinenbaan. Aangewakkerd door den fellen wind nam deze brand spoedig in omvang toe en waar deze tot elf uur des avonds duurde, brandde een oppervlakte heide en droog gras van meerdere hectaren grootte af.
1620 In de avonduren was de lucht rood van de weerkaatsing van het vuur. Hierop kwam de regen van Zondagnacht en was Zondag alles weer gedooft. Volgens de peelarbeiders is een dergelijke brand thans welkom, daar buiten wat droge heide en gras niets kan verbranden en hierdoor weer een peelbrand voor de zomermaanden, althans in het thans in brand geraakte deel, als uitgesloten is te beschouwen.

1625 Zoo was deze brand een welkome brand, hetgeen zelden het geval is.

25 mei 1938 **Voor den Venloschen Kantonrechter**

VUURWERK IN DE PEEL.

1630 Het jonge en blonde Sevenumsche knechtje, dat door den deurwaarder uitgenoodigd werd zich uit het luisterende publiek los t» maken en ons aller middelpunt te vormen, had op een van de vele en droge dagen van April de onvoorzichtigheid begaan in het droge gras en in de even droge heide van de Peel z'n brandende pijp uit te kloppen. Er zou

- 1635 geen haantje naar gekraaid hebben, ware het niet, dat hij daarmede brand gesticht had. Nauwelijks had hij de wandaad bedreven of de wind joeg breede rookwolken de
1640 1640 Uit de conversatie, die hij dezen morgen met het gerecht pleegde, konden we opmaken, dat de blonde en argelooze knaap bij 't uitbreiden van den Peelbrand een houding van: Ik weet van niets, ging aannemen. Toen de politie hem dan ook verhoorde, trachtte hij zich in nevelen te hullen, doch hij vergiste zich in den kleinen getuige die met hem in de Peel toefde. Deze gaf een schildering van het gebeurde en deed hem bij wijze
1645 van spreken den das om. Nu vanmorgen had hij z'n geheugen volledig teruggevonden. Hij wist precies wat hij gedaan had en wat er gebeurd was. Tot den knaap, die bij hem was geweest had hij gezegd: „Laat ons maar naar huis gaan, dan komt er niets van, en daarmede getuigde hij van z'n groote naïviteit ten opzichte van de intelligentie van de politie – een
1650 naïviteit, welke reeds enkele uren later door de feiten gelogenstraft werd. Den rechter deed het genoeg, dat de zondaar opeens wederom helder van geest was geworden en dat hij alle doekjes thuis had gelaten Hij toonde zich thans in z'n volle schuld en – het was slim van hem. Een zondaar, die bekent en berouw toont, is nog te helpen: op hem hebben vermaningen vat en het stemt de balie altijd tot verheugenis
1655 een gederailleerde op het goede pad te hebben gebeurd. Zelfs de ambtenaar scheen door zooveel berouw getroffen te zijn. Hij zette de straf uit aan 15 gulden of 15 dagen – tenslotte een koopje voor zulk 'n grandioos vuurwerk. – Goedkoop hè! sprak de rechter. – Ja, zei de blonde jongen schuchter.
1660 Misschien heeft de Sevenumer niet terstond begrepen wat de rechter met dat enkel woordje wilde zeggen en is hij heengegaan in de hoop er over veertien dagen nog wat af te krijgen, doch dan begaat hij z'n tweede vergissing....

3 augustus 1938 **DEURNE.**

1665 **Zware peelbrand onder Venraij en Deurne.**

- Een zware peelbrand is uitgebroken onder de gemeenten Deurne en Venraij. De brand is door onbekende oorzaak ontstaan in de turfvelten liggende onder de gemeente Venraij. Door den vrij sterken wind beweegt zich het vuur meer in de zuidelijke richting en eenige honderden hectaren turfgrond zijn reeds verbrand. Met man en macht wordt het
1670 vuur door arbeiders bestreden. Het geheel neemt steeds een grooteren omvang aan. Een massa korven bijen uit alle streken der provincie Limburg en Brabant, die in de peel zijn geplaatst tracht men nog zooveel mogelijk tegen het vuur te beschermen. Door het geweldig warme weer, en de machtige vuurzee is het slechts mogelijk door het leggen van dammen het vuur op een zekeren afstand te houden en te beperken. Het
1675 blusschingswerk wordt met kracht dag en nacht voortgezet.

3 augustus 1938 **DEURNE.**

DE PEEL BRANDT WEER.

- Omtrent den hier woedenden peelbrand vernemen we nader dat de brand woedde over een oppervlakte van 5 K.M. breedte. Nergens laaiden de vlammen hoog op, doch overal liepen de kleine vlammen en vraten aan de hei en lage ruigte. Aangewakkerd door den wind, breidde het vuur zich nog steeds uit in de richting van den spoorweg. Eeven
1680 scheen de wind meer naar het Westen te draaien, doch later bleven de vlammen loopen naar den kant van Griendtsveen. De brand bleef ten Noorden van het fietspad dat van Griendtsveen door de Peel naar IJsselstein loopt. Op enkele plaatsen sloegen de vlammen over het pad heen, doch konden dan spoedig uitgeslagen worden. Een hut, welke aan genoemd fietspad niet ver van den spoorwegovergang in den weg Deurne-Griendtsveen ligt, liep ook gevaar, doch werd door de vlammen gespaard.
1685 Er viel niet aan te denken om deze uitgestrekte vlamme vlakte te blussen of uit te slaan. Men wilde dan ook slechts het voortloopen van de vlammen naar de spoorlijk stuiten. Dinsdagmiddag werd te Venray opnieuw om hulp verzocht. Omstreeks twee uur arriveerde op een vrachtauto een aantal Venraysche werklui om het vuur te stuiten. Men verzocht ook de Venraysche motorspuit te sturen, hoewel men aanvankelijk vreesde dat men te kampen zou krijgen met gebrek aan bluschwater. Ook vreesde men, dat het
1695 blusschingswerk zonder gasmasker welhaast onmogelijk zou zijn in den dichten rook, welke over een groot stuk van dit gebied hing. Toen zich de toestand ernstiger liet aanzien, werd ook de Deurnesche vrijwillige brandweer met haar motorspuit gealarmeerd. De motorspuiten van Deurne en Venray

1700 tastten toen gezamenlijk de uitlopende vlammen aan. Uit het kanaal bij de spoorlijk te Griendtsveen trok men volop water. In den vroegen avond was de toestand zoo, dat het gevaar voor de gemeente Deurne geweken was. De Deurnesche vrijwillig Brandweer keerder toen met haar motospuut naar Deurne terug. De brand woedde toen nog over een uitgestrekt gebied. 's Nachts werd door menschen uit Venray bij het vuur gewaakt. Men vermoedt, dat onvoorzichtigheid van jagers, die de vorige week in dit gedeelte

1705 der Peel jaagden, oorzaak van den brand is geweest.
4 augustus 1938 **BRAND IN DE PEEL Venray helpt.**
Reeds verscheidene dagen is er brand in de Peel tusschen IJsselstein en Griendtsveen in Noord-Brabant. Dinsdag was de brand op zijn felst en er werd van alle kanten hulp ingeroepen, o.a. uit Venray. Het vuur had toen een breedte van vier a vijf kilometer. 1710 Uit Venray ging een heele vrachtauto met werklieden en later ook de motorspuut naar het bedreigde gebied. Er werd water betrokken uit het kanaal bij de spoorlijn te Griendtsveen. De Venraysche helpers hebben na het blusschingswerk nog langen tijd bij het vuur bewaakt, zoodat er wel weinig kans zal zijn, dat het vuur nog uitbreiding vindt.

1715 6 augustus 1938 **DEURNE.**
DE PEELBRAND.
De zware peelbrand welke woedde tusschen de gemeente Deurne en Venray over een oppervlakte van ruim 5 K.M. is thans nagenoeg afgeloopen, dank zij 't kranig optreden 1720 van arbeiders uit de gemeente die dag en nacht bij 't vuur gewaakt hebben. Door het verminderen van den nogal sterken wind is men er thans in geslaagd de uitgestrekte vlamme vlakte te blusschen en uit te slaan. Ofschoon toch nog gewaakt wordt, vermoedt men niet dat nog eenmaal opnieuw brand zal ontstaan. Deze zware peelbrand, vergezeld van dichten rook, was vanuit den trein prachtig waar te nemen, 1725 terwijl het geheel 's avonds 'n fantastisch gezicht gaf. De motorspuiten van Deurne en Venray zijn nog ter plaatse geweest, doch men achtte het niet noodig te blusschen. De brand als deze is lange jaren in de Peel niet meer voorgekomen.

24 september 1938 **PEELBRAND.**
1730 **NEDERWEERT.**
Sinds Woensdagmiddag woedt in de Peel alhier aan de 11e en 12e baan een peelbrand. Onder leiding der politie is getracht dezen te stuiten, hetgeen echter in verband met de droogte nagenoeg niet is gelukt. Waar vermoedelijk deze brand door brandstichting is ontstaan, stelt de politie 1735 hiernaar een onderzoek in.

Veen-, heide- of bosbranden in 1939

31 mei 1939 **Zware hei- en veenbrand in Oost Brabant**
400 ha heide een prooi der vlammen
1740 Gistermiddag om twee uur is in de heide, 500 m uit den provincialen weg Asten-Meyel, brand ontstaan. Door de groote droogte plantte het vuur zich snel voort, zoodat ook het veen van de Peel werd aangetast. Honderden hectaren heide en veen zijn aan de vlammen ten offer gevallen. Veel turf van particulieren en van de maatschappij Griendtsveen werd door den brand vernield.

1745 Met vereende krachten, waarbij ook arbeiders uit de werkverschaffing meehielpen, slaagde men er in op 2 km afstand van de Zuid-Willemsvaart het vuur tot staan te brengen. Het had zich 4 km voortgevreten. Vierhonderd ha fraaie natuur, waar zich veel wild ophield en waar een groote verscheidenheid vogels, zooals korhoenders, patrijzen en roofvogels, juist hun broedtijd aanving, werden troosteloos 1750 zwartgebrand. Een schaftlokaal ging mee in vlammen op. Den geheelen avond en den ganschen nacht werd er bij het terrein gewaakt. Er is geen gevaar voor directe uitbreiding. Personeel van de maatschappij bleef water geven, om het diep in het veen vretende vuur zoo weinig mogelijk kans te geven zijn vernielende werking te hervatten. Daartoe werden ook breede brandstrooken gegraven. De schade kon nog niet 1755 met juistheid worden opgegeven.

6 juni 1939 **NEDERWEERT.**
HET BRANDT NOG STEEDS IN DE PEEL.
De laatste dagen is de brand in de Peel onder deze gemeente van de eerste tot de 1760 tiende baan zeer sterk toegenomen, zoodat men Zondag honderden personen bezig zag het vuur bestrijden en zooveel mogelijk gestoken en te drogen staande turf in veiligheid te brengen. Maandagmiddag nam het vuur nog steeds in omvang toe en schreed voort in de richting

- 1765 der arbeiderswoningen van de veenderij "in de Moost" alhier. De directeur dezer veenderij verzocht daarom assistentie van de brandweer, welke dan ook spoedig met alle beschikbaar materiaal ter plaatse kwam en het dreigend gevaar voor de huizen wist af te wenden. Veel gestoken turf is echter verbrand. Het is te hopen, dat spoedig het weer omslaat, daar deze reeds ongeveer een maand woedende peelbrand slechts tot staan kan komen bij eenige dagen aanhoudende regen.
- 1770 10 juni 1939 **DE BRANDWEER.**
Drie maal naar den peelbrand.
In een week tijds is de plaatselijke brandweer driemaal ter assistentie geroepen bij den nog steeds voortsmoelenden peelbrand.
- 1775 Dinsdag na Pinksteren werd met de brandweer van Someren hulp verleend bij den grooten peelbrand in de Astensche Peel.
Maandagmiddag diende hulp te worden geboden om de arbeiderswoningen van de Griendtsveen Mij in "de Moost" alhier te beschermen tegen het steeds naderbij komende vuur en Dinsdagmiddag werd voor de derde maal de hulp ingeroepen om de groote
- 1780 voorraden turf nabij "de Moost", van de Griendtsveen Mij., voor opbranden te beschermen, hetgeen gelukte, daar het naderbij komende vuur hier tot staan kon worden gebracht, doordat uit het peelkanaal voldoende water kon worden betrokken. Zoo heeft de onlangs aangeschafte motorspuit in twee weken tijds reeds vier maal
- 1785 goede diensten bewezen, daar enkele dagen vóór Pinksteren ook nog hulp werd verleend bij den brand op Staat, toen schuur en stallingen van den heer Brinkmans afbrandden, waarbij het woohuis behouden werd.
Zaterdag werd verder nog op drie plaatsen in de kom der gemeente gedemonstreerd met deze spuit om te zien of uit de waterlossingen rond de kom voldoende water betrokken kon worden om een eventueelen brand in de kom te blusschen. Deze demonstratie slaagde
- 1790 uitstekend. Wanneer nu nog de brandweer eens grondig gereorganiseerd is en een auto of truck kan worden aangeschaft om spoedig met de spuit ter plaatse te zijn, dan is hierdoor in een reeds lang bestaande behoefte voorzien en een groote veiligheid gewaarborgd.
- 1795 **Veen-, heide- of bosbranden in 1940**
27 april 1940 **BRAND IN DE PEEL.**
Maandag en Dinsdag heeft onder de gemeente Deurne en Horst de eerste Peelbrand van dit jaar gewoed. De brand is Maandagnamiddag door onbekende oorzaak ontstaan nabij Helenaveen. Aangewakkerd door den sterken Oostenwind breidde het vuur zich snel uit
- 1800 over een groote uitgestrektheid heide- en veengrond aan weerskanten van de Helenavaart.
De vlammen liepen voort tot aan het Deurnsche Kanaal, alwaar het personeel van de turfstrooiselfabriek, geassisteerd door omwonenden en een groot aantal militairen in den loop van den avond het vuur wisten te stuiten.
- 1805 Dinsdag voormiddag laaide op hetzelfde terrein de vlammen opnieuw op. Het vuur woedde thans vrij hevig in het opgeschoten hakhout langs den weg Griendtsveen naar Helenaveen en bereikte nagenoeg de woningen, welke langs de Helenavaart zijn gelegen. De bewoners dezer woningen wisten te voorkomen, dat enkele partijen turf verloren gingen. In den namiddag scheen het vuur de groote turfloods en andere gebouwen van de
- 1810 gemeentelijke turfstrooiselfabriek te bedreigen. Daarop werd de vrijwillige brandweer uit Deurne gewaarschuwd, welke door het aanleggen van een groot tegenvuur erin slaagde uitbreiding te voorkomen. Ook Dinsdag hebben militairen en burgers krachtdadig aan het bestrijden van den brand deelgenomen.
Burgemeester mr. R. Lambooy van Deurne bracht 's middags een bezoek aan het terrein
- 1815 van den brand, om tevens de schade, welke op het gemeentelijk veenbedrijf was aangericht te inspecteeren.
Tengevolge van het feit, dat in den afgelopen winter alle voorraden turf zijn opgeruimd, stond thans practisch geen gestoken turf op de terreinen, waar de brand woedde.
- 1820 De schade is dan ook niet groot.
Men zij voorzichtig met vuur.
- 5 oktober 1940 **HEIDEBRAND IN DE PEEL.**
Door het uitwerpen van brandplaatjes.
- 1825 Door het uitwerpen van vele brandplaatjes hebben Engelsche vliegtuigen Maandagmiddag brand gesticht op talrijke plaatsen in de Peel tusschen Sevenum en Griendtsveen. Op een oppervlakte van ongeveer 2000 H.A., welke grootendeels bestaan uit moeras, veen, heide en bosch, woedde het vuur, dat, aangewakkerd door den straffen wind, groote

- plekken heeft verwoest.
- 1830 Burgemeester Everts uit Sevenum liet de brandweer uitrukken, terwijl ook arbeiders van de werkkampen America en Sevenum, naar de bedreigde plaatsen trokken, om bij het blusschingswerk behulpzaam te zijn. Het bleek, dat slechts de heide vlam had gevat, zoodat men door het aanleggen van een tegenvuur den brand bij Sevenum kon stuiten. Daar er gevaar bestond, dat het vuur over een kanaal zou overslaan op stapels turf,
- 1835 waarschuwde de burgemeester den heer Derksen, opzichter van de Mij. Helenaveen, die met een aantal arbeiders het gevaar aan de Griendtsveensche zijde van de Peel wist te bezweren. Omstreeks zeven uur in den avond was men het vuur meester. De schade bleef beperkt tot een groote oppervlakte heide. Militaire doelen zijn uiteraard nergens aanwezig.

1840

Veen-, heide- of bosbranden in 1941

15 mei 1941 **Nederweert.**

- Boschbrand.** – Zondagmiddag brandde te Nederweert-Leveroy een bosch van dhr. Tunissen af Door tegenstoken kon verder uitbreiden tot andere aangrenzende bosschen worden voorkomen.

1845

Aan de Banen ontstond eveneens dien middag een begin van brand, welke door leden der Duitse Weermacht spoedig bedwongen werd, zoodat hier weinig schade ontstond. De groote droogte der laatste weken gebiedt de uiterste voorzichtigheid in bosch, heide en peel.

1850

Veen-, heide- of bosbranden in 1942

11 juli 1942 **DEURNE.**

- *Schaderegeling.* – De burgemeester der gemeente Deurne maakt bekend, dat zij, die door den veenbrand van 29 April jl. schade hebben geleden aan turf van hun peelvelden en op vergoeding prijs stellen, hiervan voor 20 Juli a.s. schriftelijk mededeeling kunnen doen bij den directeur der Gemeentelijke Veenderijen.

1855

Veen-, heide- of bosbranden in 1947

22 augustus 1947 **DE PEEL BRANDT.**

- 1860 In de Peel tussen Nederweert, Meyel en Asten ontstond een ernstige brand, waardoor hef Peeldorp de Moost onder de gemeente Nederweert ernstig gevaar dreigde te lopen. Door krachtadig ingrijpen wisten de brandweer van Nederweert, Someren en Weert erger te voorkomen. Enkele millioenen reeds gestoken turven dreigden door het vuur te worden Ingesloten Men kan nog niet schatten hoeveel Ha. zijn verwoest.

1865

De Venlose brandweer is in een week tijds niet minder dan 18 maal uitgerukt om de strijd tegen de bosbranden in de omgeving van Venlo aan te binden. Ongerekend de oppervlakte aan hei van geringe economische waarde, maar van betekenis wegens het natuurschoon werden ruim 12 Ha. waardevolle, z.g. oude bossen een prooi der vlammen. Onder de gemeente Deurne en Bakel hebben de laatste dagen opnieuw grote branden gewoed De Peelbrand onder de meente Sevenum woedt nu reeds weken over een gebied ten Zuiden van de nieuwe weg Sevenum-Helenaveen tot aan de grens der gemeenten Helden en Helenaveen.

1870

23 augustus 1947 **PEELBRANDEN.**

- 1875 De laatste dagen hebben weer verschillende branden gewoed onder de gemeenten Deurne en Bakel.

In de z.g. Astense Peel woedde dezer dagen een brand, die door de geweldige rookzuilen op geweldige afstand zichtbaar was.

- 1880 Ook onder de gemeente Sevenum heeft al eenige weken lang een peelbrand gewoed, over een gebied, dat zich uitstrekt ten Zuiden van de nieuwe weg Sevenum-Helenaveen tot aan de grens van Helenaveen en de gemeente Helden.

In dit gedeelte bevindt zich geen turf, wel staat er in de onmiddellijke nabijheid nog veel turf, die bij een ongunstige wending groot gevaar gelopen zou hebben.

1885

10 oktober 1947/1949? Ondanks de regens van de laatste weken is de veenbrand in De Peel nog niet geheel en al gedoofd. Op verschillende punten smeult en brandt de grond nog. Een "uitslaan" van de brand wordt echter niet meer verwacht.

Veen-, heide- of bosbranden in 1949

- 1890 8 juli 1949 **De Peel brandt weer**

Sinds Zaterdag woedt een Peel-brand met wisselende felheid in de zogenaamde Kwadestaart tussen de dorpen Bakel, Milheeze en IJsselsteijn. De brand heeft een uitgestrekt complex heidegrond aangetast. Veel turf kon door voorzorgsmaatregelen

1895 gespaard blijven. De moeilijk te bestrijden branden blijven ondanks het blussingswerk soms wekenlang doorsmeulen en laaien soms plotseling weer op. In de veenderijen van de gemeente Deurne tussen Liessel en het Deurnese kanaal liepen grote partijen turf gevaar bij een andere Peel-brand. Door het graven van brandstroken kon het vuur gelocaliseerd worden en ging alleen een complex honingheide verloren.

1900 5 september 1949 **Peelbrand.** - In de Americaansche Peel, onder de gemeente Horst, heeft een grote Peelbrand gewoed, welke met veel moeite tenslotte kon worden gedwongen. Enige ha heide en bos en vrij veel turf gingen verloren.

Veen-, heide- of bosbranden in 1952

1905 26 mei 1952 **Peelbrand nog niet geblust**
VENLO, 25 Mei (Limb. pers) - De Peelbrand bij Sevenum woedt nog steeds. Ook de moerassige streek in de Beemd heeft vlam gevat, wat sinds mensenheugenis niet is voorgekomen. Dichte rookwolken hangen ten noorden en westen van Sevenum.

1910 Veen-, heide- of bosbranden in 1954

30 januari 1954 **Peelbrand**
IN DE GROTE PEEL, binnen het natuurreservaat bij Ospel-Nederweert, brak Donderdagmiddag brand uit. Aangewakkerd door de felle Oostenwind stonden na enige uren ongeveer tweehonderd h.a. Peel in brand. Veel natuurschoon ging verloren. De 1915 turf in de grond ondervond van de brand geen schade, daar de bodem te vochtig was, zodat het vuur niet door ds oppervlakte kon dringen. De brand is vermoedelijk ontstaan door schaatsenrijders op de vennen in de Peel, die wellicht brandende sigarettenpeukjes in het hoge gras langs dé oever hebben geworpen.

1920 1 februari 1954 **Peelbrand bij Sevenum**
SEVENUM, 1 Febr. - (L.P.) - Ten Westen van de Sevenumse peelontginningen, achter het defensiekanaal, in Zondagmiddag brand uitgebroken in de Peel. De brand strekt zich uit over enkele tientallen h.a. en woedt in de zeer droge vliegdennen, heide, berken, het riet, hopen opgestapelde turf en in de grond. De vorst werkt gelukkig remmend op 1925 het vuur dat in de grond voortwoekert, maar niettemin nam de brand zo'n grote omvang aan, dat hij tot in verre omtrek, o.a. te Blerick, Venlo en Tegelen zichtbaar was. Al kan de peelbrand in de grond niet snel verder, toch bestaat alle kans, dat het vuur nog lange tijd blijft voortwoekeren.

1930 24 april 1954 **Peelbrand**
IN DE MOESLER PEEL bij Weert brak brand uit. Het vuur vond gretig voedsel in laag struikgewas en in hopen opgestapeld hakhout. Er ontstond een grote rookontwikkeling. Dit gedeelte van de Peel is moerassig en doorsneden met sloten. Daardoor viel het blussingswerk niet mee. Tenslotte echter, na vier uur hard werken, wist men het vuur 1935 te bedwingen. De schade is vrij groot.

Veen-, heide- of bosbranden in 1959

28 juli 1959 **ALLEEN ZWARE REGEN KAN HELPEN**
Uitgestrekte veenbrand in de Peel Over vijf kilometer sluipt het vuur ondergronds voort
1940 In het afgelopen weekeinde is in het Noordbrabantse Peeldorpje Helenaveen een veenbrand ontstaan, die in de loop van maandag ernstige afmetingen dreigde aan te nemen, toen het vuur via een totaal verdroogd weiland, dat in brand geraakte, oversloeg naar de bossen van de maatschappij "Helenaveen". Een in de nabijheid 1945 liggende boerderij moest met man en macht tegen het telkens weer aansluitende vuur worden verdedigd. Zelfs beregeningsinstallaties werden opgesteld om het vuur in te tomen. Het gevaar verminderde pas, toen de brandweren van Helenaveen en Deurne de bestrijding van de brand overnamen.
Inmiddels had een bosgebied van dertig hectaren (natuurbos en aanplant) vlam gevat.
1950 Dank zij de gunstige windrichting liepen de huizen van Helenaveen niet rechtstreeks gevaar, maar de herinnering aan 1921, toen zestien huizen in vlammen opgingen bij een bosbrand, deed verschillende inwoners toch besluiten om maandagnacht de wacht te houden.
De veenbrand, waarvan de bestrijding zeer moeilijk is, woedt nog steeds ondergronds 1955 voort in de kurkdroge bodem. Zij strekt zich uit over een strook grond van circa vijf kilometer lengte. In de afgelopen dagen en nachten hebben enkele honderden boeren en arbeiders, die hier een turfgrondje hebben gepacht, koortsachtig gewerkt om hun turf in veiligheid te brengen. Niettemin zijn honderdduizenden turven verloren gegaan,

- 1960 ongeveer een vierde deel van de hier opgestapelde partijen. De veenbrand woedt in een gebied van enkele honderden hectaren en zal slechts door zware regenval bedwongen kunnen worden.
- 26 augustus 1959 **Peelbrand smeult nog steeds door**
1965 VENLO – Het nog altijd voortsmelende vuur in de Deurnese Peel nabij Helenaveen is de laatste dagen weer opgelaaid. De geblakerde vlakte bevat nog verschillende resten, die bij de eerste branden gespaard zijn gebleven. Deze worden nu geleidelijk door het ondergronds voortkruipende vuur aangetast. De brand is ondanks de voorzorgen in de afgelopen dagen ook overgeslagen op een perceel Douglasdennen te Helenaveen; in korte tijd was er van de 3 ha bos weinig meer over dan verkoalde resten. De Peelbrand is 1970 nog steeds op grote afstand te ruiken, o.a. tot in de dorpen langs de Maas in Noord-Limburg.
- 12 september 1959 **DE PEEL BRANDT NOG STEEDS**
1975 Nog steeds blijkt de Peel tussen Deurne, Liessel en Helenaveen te branden, al kan men er uiterlijk zeer weinig van bespeuren. Toch sluimert het vuur nog onder de oppervlakte, om zo nu en dan weer eens flink op te laaien. Het gebied tussen Liessel en het kanaal is bovengronds geheel afgebrand en men verwacht hier geen moeilijkheden meer.
De schade aan turf schijnt relatief nog te zijn meegevallen, al is een aantal van 1980 naar schatting 250.000 st. toch nog aanzienlijk. In totaal zijn ongeveer 700 ha aan het vuur ten offer gevallen.
De N.T.S. heeft voor haar jaarnaal woensdag nog enkele opnamen gemaakt in het Peelgebied.
- 12 september 1959 **Kostbare reserves onder de Peel?**
Worden onze kolenlagen nog ooit ontgonnen?
1985 De reusachtige veenbranden van deze droge zomer bij Helenaveen en de aanleg van een oliepijpleiding door onze streek hebben er ons - ontechtstreeks - aan herinnerd, dat er ook onder de Peel nog waardevolle brandstofvoorraden liggen. [...]
- 7 oktober 1959 **Hardnekkige Peelbrand**
1990 In de Peel, ten westen van Horst, woedde gisteren over een oppervlakte van meer dan honderd hectare een brand, die bijna niet te blussen viel. Slechts door het graven van greppels en sleuven kon het bestrijdingsgebied worden afgebakend en tenslotte de 1995 brand worden gestuit. Zand was het enige beschikbare blusmiddel. Het gebied waarin de brand woedde wordt onderbroken door weilanden, akkers en een aantal wegen. Er hingen ontzaglijke rookwolken, die een ondraaglijke stank verspreidden. Met schoppen gewapende mannen hebben de gehele nacht de wacht gehouden. De brand woedde in een onontgonnen gedeelte van de Peel, in welk gebied zich geen woningen of andere 2000 opstallen bevinden. Omtrent de oorzaak van deze brand tast men tot nog toe in het duister.
- 10 oktober 1959 **De Peel brandt voort**
Zon boven IJsselsteyn urenlang verduisterd
Vuur kan niet verder, wel dieper
2005 (Van onze verslaggever)
- "Het brandt als de hel, nu." Geagiteerd komt de broer van overbuurman Van Dijck het erf op van boer Klaassens aan de Moostdijk. Het "goeie middag" schiet er van 2010 opwinding geheel bij in. De Peel brandt. Het bos vlamt. De hei walmt en rookt als nooit tevoren.
Dikke, asgriuwe wolken bulken op uit de berken, de eiken, de essen en de braamstruiken. Ze kolken omhoog, versomberen de blauwe hemel en verduisteren de stralende zon.
- Op het erf van boer Klaassens onder IJsselsteyn (gem. Venray) is de zonnigste aller 2015 oktoberdagen even een donkere herfst dag, waarop het lijkt te zullen gaan regenen. Maar er zal geen regen komen. Vandaag niet en morgen niet. Geen water om het dorstende land te drenken en de grootste Peelbrand sinds mensenheugenis te doven. "Als er geen regen komt," dat weten ze hier allemaal, "brandt het over drie maanden 2020 nog."
Dramatisch vatten de Peelbewoners het niet op. Boer Klaassens, die er met zijn boerderij in het Peelplan-Zuid op enkele honderden meters afstand nog het dichtst bijwoont, weet zich veilig achter de brede strook wei- en bouwland. Daaronder ligt geen veen meer, waardoor de brand kan voortwoekeren.

- 2025 "Een huis of een boerderij is erger", zegt hij. "Als er konijntjes hebben gezeten, zijn ze er al vandoor. En al is het jammer van de bovenste laag, die grond moet toch ontgonnen worden."
De putbaas van het ontginningswerk onder Horst ter hoogte van America denkt er precies zo over. De brand woedt nu over ongeveer 175 hectare. Verder kan hij toch
2030 niet komen. Het bouwland en de zandwegen houden het vuur wel tegen."
[...]

Veen-, heide- of bosbranden in 1960

- 2035 14 mei 1960 **YSSELSTEIN**
Van Veulen naar Ysselstein, met als tussenstation Peelplan Zuid. Droog en stoffig. We hebben dezelfde weg eens gereden met de mensen van het Duitse Fernsehen, die waren komen kijken naar de peelbranden in Helenaveen. We zien nog de verbaasde gezichten toen we hen vertelden, dat dit dezelfde Peel was, maar ontgonnen. Met
2040 mankracht en bulldozers. In de beroerde tijd van de werkloosheid, in de beroerde tijd van de na-oorlogse wederopbouw. En de mannen van het Duitse Wirtschaft-wunder hebben elkander niet begrijpend aangekeken, toen we vertelden, dat dit ook een manier is om land te veroveren.

Veen-, heide- of bosbranden in 1970

- 2045 25 juni 1970 **Peelbrand Mariaveen opnieuw opgelaaid**
SEVENUM, 25 juni – De grote Peelbrand in het natuurreservaat Mariaveen heeft ook gisteren een zware slag aan de flora en fauna tussen Helenaveen en Griendtsveen toegebracht. Nadat het dinsdagavond er naar had uitgezien, dat de schade tot 150
2050 hectaren zwartgeblakerde heide en veen beperkt zou blijven, sloeg het vuur gistermorgen plotseling weer hard toe. Aangewakkerd door een harde wind stonden in korte tijd opnieuw 75 tot 100 hectaren in brand. Na een dag van inspannende arbeid hadden de brandweerkorpsen van Sevenum en Horst, zestig militairen uit de Frederik-Hendrik-kazerne in Venlo en een genie-ploeg uit de Lunettenkazerne in Vught
2055 gisteravond om acht uur het vuur opnieuw gelocaliseerd.
Technisch specialist korporaal Frans Seinden uit Schinveld verscheen gistermiddag als bulldoermachinist in de Peel. Samen met enkele collega's van de genie ging hij met een 16 tons bulldozer het vuur te lijf. Hij groef over een lengte van enkele kilometers rond de vuurzee een drie meter brede en dertig centimeter diepe sleuf,
2060 waardoor het vuur werd ingedamd. Tot laat in de avond bleef de graafmachine in actie. Tot vanmorgen acht uur houden dertig militairen uit Venlo nog brandpiket. De vuurzee liep zich gisteren aan de oostzijde te pletter tegen het defensiekanaal. Om vier uur had de Horster brandweer alles onder controle, en om acht uur gisteravond was ook de Sevenumse brandweer zover. Toen hadden beide korpsen ongeveer 400.000 liter water uit
2065 het defensiekanaal in de brandende, vonkende en smeulende heide en struikgewassen bespoten met behulp van zes slangen van elk vijfhonderd meter.
Hoe groot de schade aan de rijke dierenwereld van de Peel als gevolg van de brand precies is, staat nog niet vast. Vandaag speurt een ploeg van Staatsbosbeheer het verschroeide terrein af naar verbrande vogels en zoogdieren. Volgens bosbouwkundig
2070 hoofdamtenaar Th. Janssen uit Sevenum heeft het broedsel in elk geval vaal schade opgelopen, vooral dat van de korhoenders en fazanten. Enkele kinderen hebben intussen het verkoolde lichaam van een jonge ree gevonden.